

PRIPJEV GUSLAM
(Josip Banić – Donji Dolac)

Gusle moje, sitna davorijo, jeste klete, kožom razapete. Moje gusle kljenova biljica, a gudalo drinova mladica, na vami je koža od jareta,	5
a na koži konjic od drveta, a na konju strunja od ždribeta, a na strunji prsti od junaka. Gusle moje, sitna davorijo, jesam li vam skoro govorio	10
da se ostavite lakrdija, lakrdija čorbe ne začinja, već debelo meso oinovina, a dobro bi i jalova ovca da je rodod iz Medova Doca,	15
koja grize drače kovrljače, slade joj je meso od pogače.	

ŽENIDBA OD ZADRA IVANA*

(*Josip Banić – Donji Dolac*)

Prižegoše Ilijske vrućine,
 prisušiše po gori dunave,
 samo nije Skladinja vodica,
 gdi se kupe mlade biljarice. 5
 Skladinj vodi one dohodile,
 ružu i bosilje one donosile,
 na vodice cviče ostavljale.
 Kad jim dođe 'odža i spahija,
 neka znadu da su dohodile 10
 i s' Skladinja vodu odnosile,
 po pendžerima cviče zalivale.
 Podigoše s' od Zadra junaci,
 prid njima je od Zadra Ivane,
 a za njima starče Dundoviću. 15
 Kad su bili u goru zelenu,
 tute seli oni počinuti
 i rujnoga se vina napiti.
 Svi mi piju vinca od lozice,
 al' ne pije Zadrnin Ivane.
 Besidi mu starče Dundoviću: 20
 »Oj, ti bora, od Zadra Ivane,
 što ne piješ vinca od lozice?
 Il' te rusa zabolila glava,
 il' ti tuga sr(d)ce obujala?«
 Besidi mu od Zadra Ivane: 25
 »Niti mene rusa boli glava
 niti me je tuga obujala,
 al' ja neću vinca od lozice,
 nego hoću Skladinja vodice.«
 Opet veli starče Dundoviću: 30

* Poslije sam čuo od prijatelja da je pjesma slična ovoj bila jednoć u podlistku Nar(...)

»Ne pij ti sa Skladinja vodice,
 nego ti pij vinca od lozice!«
 Odgovara od Zadra Ivane:
 »Al' ja neću vina od lozice,
 nego hoću Skladinja vodice.« 35
 Besidi mu starče Dundoviću:
 »Ti ne hodi Skladinj vodi hladnoj
 jer ćeš ondi izgubiti glavu.«
 Veli njemu od Zadra Ivane:
 »Hoću poći, da ću i ne doći!« 40
 Pa on pođe Skladinj vodi hladnoj.
 Kad je došo Skladinj vodi hladnoj,
 konja veže za jelu zelenu
 ter on svoju briockinju ćordu
 meće doli na zemljicu crnu, 45
 trava mu je za meke duške
 uzglavnica stina mramorita.
 Još ne biše zora zabilila,
 ni Danica lica pomolila,
 žamor stade po Udbini ravnoj, 50
 sazivlju se biljarice mlade
 ter su jedna drugu dozivale:
 »Ustan, Ajko, da bi se ne digla!
 Naše druge vodu donosiše,
 po pendžerima cviče zalivale.« 55
 Kad Ajkuna riči razumila,
 hitro se je na noge skočila
 pa oblači ruho što je najlipše,
 ona iđe Skladinj vodi hladnoj.
 Ona ima četri drugarice: 60
 dvi joj drugarice skute nose,
 skute nose da se ne izrose,
 a dvi nose vidro pozlačeno.
 Kad su bile Skladinj vodi hladnoj,
 svaka svoje umivala lice, 65
 samo neće Ajkuna divojka.
 Drugarice su joj besidile:
 »O, Ajkuno, naša drugarice,
 umij i ti svoje bilo lice,
 il' se jesi mlada posilila 70

gdi si za dizdara isprošena!« Veli njima Ajkuna divojka: »Ja se nisam mlada posilila gdi sam skoro isprošena bila, ja sam mlada zavit učinila da se mlada udavati neću dok ne vidim od Zadra Ivana i njegova brka do ramena.«	75
Al' je Ivan iz šakšije sluša ter on srdcu odoliti ne može, već se skače na noge lagane pa uzimlje briockinju čordu i odveza vrana konja svoga pa zajaši dobra konja svoga, približa se Skladinj vodi hladnoj i dolazi k mladim biljaricama.	80
Božju jim je pomoć nazivao: »Božja pomoć, biljarice mlade!« »Da Bog dobro, neznana delijo!« Sve su mlade one uticale, osta Ajka kano osuđena. Besidi joj Ivan Zadrarine: »Sad ti bora, kićena divojko, ti zahiti vidro vode hladne pa napoji mene i konjica!«	85
Al' mu mlada ona besidila: »Ti razjaši dobra konja svoga pa napoji sebe i konjica!« Ovako joj Ivan odgovara: »Na zla sam se konja namirio, kada sjašim, ne da mi uzjati, kad uzjašim, ne da mi sjašiti.« Ona biše srdca milostiva, zahićuje vidro vode hladne pa ga daje na konju junaku.	90
Ne uzimlje Ivan vode hladne, već divojku za bielu ruku pa je baca za se na konjica. Tri je puta opasao pasom, a četvrti kajišem od čorde	95
	100
	105
	110

da je vran konj ne bi oborio.
 Biži Ivan uz Kunar planinu,
 glas dopade istom na Udbinu
 da je Ajka na silu oteta.

Podiže se malo i veliko 115
 poput drobne pčele iz ulišta
 i ditešce od sedam godina.
 Koliko je u Kunari jela,
 za do jednom šarka puška viri,
 ona miri od Zadra Ivana. 120
 Odtole se jesu podignuli,
 ponajprvo dizdar momče mlado
 na putalju konju pritolomu,
 ode junak za Ajkunom mladom
 i za Zadraninom Ivanom 125
 ne bi li jih junak pristigao.
 Kad je Ivan bio u goricu,
 on razjaši dobra konja svoga
 pa je Ajki tiho besidio:
 »Oj, Ajkuno, sr(d)ce iz nidara, 130
 hoćeš vidit od Zadra Ivana
 i njegova brka do ramena?«
 Još je Ivane u riči bio,
 u ta doba, dizdar, momče mlado,
 na putalju konju pritolomu, 135
 kad Ivana biše sagledao,
 Ivanu je tiho besidio:
 »Sad ti bora, silan Zadranine,
 vidit hoću kud si zagazio,
 čiju li s' umakao divojku. 140
 Nije za te krilo Ajkunino,
 nego za ovake baš junake
 ki imadu hate i timare,
 a i drže čistu viru svetu,
 svetu viru sveca Muhameda.« 145
 To govori, šarku pušku pali,
 al' Ivanu Bog i srića dade
 da mu konj od megdana bijaše,
 kleče konj na sva četiri kolina
 dok Ivana zrno priletilo, 150

skrozi probi zelena javora.
 Kad to vidi silan Zadrane,
 ovako je tiho besidio:
 »Držder me se, Kladušić dizdare,
 više brka u čelo junačko.« 155
 U to puče puška Ivanova
 pa pogodi nebogog dizdara,
 u zlo ga je misto pogodio,
 više brka u čelo junačko
 ter mu puče čelo na četvero. 160
 Dizdar pade, a Ivan dopade,
 pa mu rusu odsikao glavu
 i uzimlje vezenu maramu
 kojom ga je Ajka darovala
 kad joj dade prsten i jabuku. 165
 Side Ivan na studenoj stini
 pa je Ajki tiho besidio:
 »Sad ti bora, kićena divojko,
 poišti me u vranom perčinu.«
 Al' je njemu mlada besidila: 170
 »Bora tebi, silan Zadrane,
 il' me kolji il' me Zadru vodi
 jer kakav je Mujo i Alija,
 jer je Mujo ter je zmija ljuta,
 a kakav je Kovačina Hramo, 175
 ubio bi orla pod oblakom,
 gdi li ne bi na zemlji junaka.«
 Baci mlada oči niz planinu
 pa ugleda Muju na dorinu,
 mali Alil na konju malinu. 180
 U to doba Mujo njim dopade,
 a za njime Alil na malinu,
 al' progovara silan Zadrane
 pa je Muji tiho besidio:
 »Brže li ti, moj mili šurjače, 185
 seji Ajki u pohode dođe.«
 Al' je Mujo njemu besjedio:
 »Kopilane, Zadrane Ivo,
 nit ćeš otić nit odniti Ajke,
 dok je meni na ramenu glava.« 190

Na britke se ćorde udariše, jedan drugom varke podbacuje. Britke ćorde jesu polomili, ostadoše u ruci balćaci, sjaju se u travi na komade.	195
Ter uzimlju perne buzdovane, jedan spusti, a drugi uzdigne. Buzdovanim pera polomiše, sjaju se u travi na komade.	200
Tad su dobre konje razjašili, hvataju se na pleća junaćka pa se hrvu od jutra do mraka, a od mraka do biela danka. Kad je jutro osvanulo bilo, jedva Mujo tada progovara:	205
»Oj, Ajkuno, po Bogu sestrice, il' pomozil' Alila pusti.« Ona mu je mlada besidila: »A, moj Mujo, moj mili brajane, ćula jesam ja mlada od tebe kad dvojica megdan razigraje, al' mu treće u pomoći bude da je tada varka u megdanu.«	210
Opet joj je Mujo besidio: »Oj, Ajkuno, po Bogu sestrice, il' pomozil' Alila pusti.« »A, moj Mujo, moj mili brajane, ćula jesam ja mlada od tebe kad dvojica megdan razigraje, al' mu treće u pomoći bude, da je tada varka u megdanu.«	215
»Oj, Ajkun(o), po Bogu sestrice!« Jedva Mujo jadan progovara, jer mu junak Zadrantin Ivane prste kroz rebarca progonio.	220
Kad to vidi silan Zadratine, zubim škriu, a rukama priže, baca Muju u zelenu travu. Ivan je komad maća tražio da bi šuri glavu odsikao,	225
	230

al' zavika Ajka iz busije:
»Ne, Ivane, ne naša' od Boga,
nemoj Muji odsicati glave,
već mu veži ruke naopako
pa ga spravi doli niz Udbinu, 235
nek se Turcim po mehanam hvali
da je seku za dizdara uda.
I s njim spravi malena Alila,
neka staru razgovara majku.
Odi s Bogom, moj mili brajane.« 240

OPET ŽENIDBA OD ZADRA IVANA,
AL' SASVIM INAČE
(*Ivan Pranjić – Bisko*)

Hvalio se od Zadra Ivane,
u Tančici u bijeloj kuli,
pa uz ruke uzgrće rukave:
»Deblja mi je u mišici ruka,
nego Turčin u svilenu pasu! 5
Evo nema na zemlji junaka
koga junak pogubio nisam.«
On misli da ga nitko ne čuje,
al' ga sluša seka Anđelija
pa je njemu tila besidila: 10
»Ne hvali se, moj brate Ivane,
ako si ti junak od junaka,
posegni se k Livnu bielomu,
tu je kćerca mladena dizdara
po imenu Uklija divojka, 15
al' ju prosi od Kladuše Mujo.«
Kad je Ivan seku razumio,
dobra konja on je posidnuo,
uputi se k Livnu bielomu.
Kad je bio pod Kunar planinu, 20
stade huka iz gorice crne,
eto ide od Kladuše Mujo
pa on srite od Zadra Ivana
ter besidi od Kladuše Mujo:
»Odkle s' mi, neznana delijo?» 25
Al' govori od Zadra Ivane:
»Ja sam junak baš od Zadra grada.«
Al' govori od Kladuše Mujo:
»Povrati se Zadru bilu gradu,
evo tebi hiljada dukata, 30
kazat ćeš mi gdi je bila kula
kopilana Zadrnin Ivana.«
Al' besidi od Zadra Ivane:

»Koja ti je golema nevolja
 pa ti išćeš od Zadra Ivana?« 35
 A besidi od Kladuše Mujo:
 »Čuo jesam i kažu mi ljudi
 da će meni curu priprositi.«
 Al' besidi od Zadra Ivane:
 »Ne muči se, dragi pobratime, 40
 nije doma od Zadra Ivane,
 vadi der mi hiljadu dukata,
 ja ću tebi kazat za Ivana.«
 Kad je njega razumio Mujo,
 on mu vadi iljadu dukata. 45
 Al' besidi od Zadra Ivane:
 »Ja sam glavom od Zadra Ivane.«
 Kad to čuo od Kladuše Mujo,
 udriše se dva hrabra junaka.
 Kako viče od Kladuše Mujo, 50
 kako viče Kunara se trese.
 Bolje viče od Zadra Ivane,
 ma od jele vrcaju ogranci
 i još puca suha hrastovina,
 nije s mirom ni živici stini. 55
 Na britke se sablje udariše,
 al' se britke sablje polomiše,
 oba konja k zemlji pokleknuše,
 a s junacim o zemlju udriše,
 hvataju su po prsi junačke. 60
 Kad je bila ura popodnevu,
 zapinio od Kladuše Mujo,
 gore pini od Zadra Ivane,
 pod sobom su rupu iskopali,
 oba bi se mogla ukopati. 65
 Povikuje vila iz planine
 pa dozivlje od Zadra Ivana:
 »Ništa tebi pomoći ne mogu.
 Gdi su tvoje opetice stare?«
 Al' besidi od Zadra Ivane: 70
 »Nu, pogledaj, od Kladuše Mujo,
 nu, pogledaj gori u oblake
 kako vila orlu krši krila.«

Privari se od Kladuše Mujo, privari se, a ujela ga guja, jer ga baci od Zadra Ivane, baci njega u zelenu travu pa mu sveza naopako ruke pa mu svlači njegove haljine, s njega svlači, na se jih oblači.	75
Vodi Muju do zelene jele pa ga viša jeli za ogranke, njega niže, a bedeviju više, stoji jauk od Kladuše Muje, stoji v(r)iska sive bedevije.	80
Uputi se od Zadra Ivane pa on iđe k Livnu bielomu ter je njemu dobra srića bila. Uz kulu su listve prislone ke dopiru u gornje tavane gdino stoji Uklija divojka. On se penje skale uz skaline dokle dođe u gornje tavane i ugleda Ukliju divojku gdino spava na mekim dušecim, prikrla se bilim bulumdžukom, kroz bulumdžuk bili joj se lice.	85
Milo kuca od Zadra Ivane, nuder, veli, kito materina deder meni ti otvori vrata!	90
Ali ga je ona poznavala: »Biži noćas, od Zadra Ivane!« Besidi joj od Zadra Ivane: »Ne krsti me krstom bez potribe kad me nije pokrstio fratar, ta ja sam baš od Kladuše Mujo.« Al' mu ona tila besidila: »Kad si baš ti od Kladuše Mujo, svlači meni zelenu dolamu!« A on svučē zelenu dolamu.	95
»Vadi meni bielu maramu što sam vezla dvanaest godina zlatnom žicom srebrenom iglicom.«	100
	105
	110

On joj vadi bielu maramu,
 s jedne strane na njoj izvezena 115
 dizdareva Uklija divojka,
 a s druge je strane od Kladuše Mujo.
 Dodaje joj bielu maramu,
 tada ona otvorila vrata,
 al' je tiho Ivan besidio: 120
 »Ta ja nisam od Kladuše Mujo,
 nego glavom od Zadra Ivane.«
 Pa uhvati Ukliju divojku
 pa je nosi niz bielu kulu
 pa je baci sebi na ramena. 125
 Ter je nosi k Narinskom Lugu
 pa površi pretila dorina
 pa on biži niz to polje ravno.
 Kad je došo pod Kunar planinu,
 besidi mu Uklija divojka: 130
 »Nu, Ivane, srdce iz nidara
 što 'no ječi Kunara se trese.«
 Al' besidi od Zadra Ivane:
 »Nu, pogledaj, Uklijo divojko,
 nu pogledaj jeli u ogranke, 135
 nuder vidi od Kladuše Muju
 gdi sam njega lipo obisio.«
 Kad to vidi Uklije divojka,
 pa je ona tila besidila:
 »Grihota je vira ti je tvrda, 140
 ispusti ga od Zadra Ivane.«
 On je udri rukom uz obraze.
 Kako ju je lako udario,
 dva joj bila izletila zuba.
 To ugleda od Kladuše Mujo, 145
 pomami se na jeli zelenoj.
 U ta doba od Zadra Ivane
 svisi njegvu sivu bedeviju
 pa je daje Ukliji divojci
 ter je njojzi tiho besjedio: 150
 »Nu, pogledaj, kito materina,
 hoću l' biti oka praviera,
 hoću l' smirit od Kladuše Muju?«

Šarci pušci živi oganj daje, na prsi mu nikšan sastavio, na kostim mu kožu prožegao.	155
Uputi se Zadru bielomu, u zdravlju je polje prihodio i gore se bio prihvatio pa Ukliji tiho besidio:	160
»Nu, Uklijo, sr(d)ce iz nidara, nemoj na me konja nagoniti, na goricu, na dvi puškarice, jer si ti meni odveć liepa, jer ću s tebe izgubiti glavu.«	165
Dovede je k Zadru bielomu, od Uklije joj ime nadio, od Uklije krsti Anđeliju. Lip je s njome porod porodio, prve kćerice, poslednje sinove, nek neviste ne zatiću zave, nek jim nije na odžaku kara.	170

PLETIKOSA PAVAO

(Manda Banić – Donji Dolac)

Ovce pase Pletikosa Pavle,
 ovce pase po devet planina,
 pod desetu u plandište zganja,
 pa je bilim ovcam besidio:
 »Oj, vam bora, bile ovce moje, 5
 pazit ću vas u gori zelenoj,
 gonit ću vas pod careve dvore,
 pojit vas na carevu bunaru,
 pod carevu kulu ću vas zgonit.«
 Misli Pava da ne čuje nitko, 10
 slušale ga dvi careve sluge,
 brzo su se natrag povratile
 pa su one caru doletile
 ter su caru tile besidile:
 »A, moj care, lipi gospodare, 15
 ovce pase Pletikosa Pavle,
 ovce pase po devet planina,
 pod desetu u hlade jih zganja,
 pa je bilim ovcam besidio:
 'Oj, vam bora, bile ovce moje, 20
 pazit ću vas u gori zelenoj,
 gonit ću vas pod careve dvore,
 pojit vas na carevu bunaru,
 pod carevu kulu ću vas zgonit.'«
 Kad je care sluge razumio, 25
 ovako je njima besidio:
 »Oj, vam bora, do dvi sluge moje,
 otiđite u planinu ravnu,
 otiđite pa ga dovedite,
 vodite ga prid moja kolina.« 30
 Na noge se skaču do dvi sluge
 pa odoše u planinu ravnu
 pa odoše k Pletikosi Pavlu.

Kad jih je Pavle sagledao, 35
 stade bižat uz planinu ravnu,
 al' su njemu sluge besidile:
 »Ti se ne boj, Pletikosa Pavle!
 Ti se vraćaj tragom ponatrage
 pa nam hvataj ovna devetaka
 na kojem je devet jezičaka 40
 i još k tomu ovcu modra runa.«
 Kad jih je Pavle razumio,
 on se vraća tragom ponatrage
 pa jim hvata ovna devetaka
 i još k tomu ovcu modra runa. 45
 Al' se oni ne mašuju brate
 za onoga ovna devetaka,
 već za Pavlovu desnicu ruku
 pa ga vode caru prid kolina.
 Pa je njemu care besidio: 50
 »Oj, ti bora, Pletikosa Pavle,
 ili voliš da te konji taru
 ili voliš da te oganj pali
 ili voliš da te mlini melju.«
 Al' besidi Pletikosa Pavle: 55
 »Oj, ti bora, care gospodare,
 nisam slama da me konji vršu,
 nisam drvo da me oganj pali,
 nisam žito da me mlini melju,
 već sam junak da mi sičeš glavu. 60
 Oj, ti bora, care gospodare,
 ne krvavi svoje bile dvore,
 već me šalji niz to polje ravno
 i daji mi konja kljusaliju
 i daji mi ćordu tupaliju 65
 i veži mi ruke naopako,
 a za mnom šalji trijest Turaka,
 a prida mnom sina jedinoga,
 i ti gledaj na prozore svoje,
 vidit hoćeš, care gospodare, 70
 kako mene oštre sablje siku.«
 Care njega lipo poslušao
 ter ga šalje niz to polje ravno.

Kad je bio nasrid polja ravna, on je vikom bio poviknuo ter on dozivlje bielu vilu, vilu posestrimu svoju milu: »Bila vilo, posestrima mila, ne bi l' meni u pomoći bila. Ili sada iliti nikada.«	75 80
Tri se vile bile doletile, jedna mu je ruke oprostila, druga mu je konje razigrala, treća mu je ćordu pooštrila, siče Turke, a na obe ruke sve posiče, nitko ne uteče, niti carev sinak baš jedinak. Pa se vraća tragom ponatrage ter dolazi caru čestitomu pa mu veže ruke naopako pa on sidi na cerovu stocu, al' besidi carev gospodare: »Oj, ti bora, Pletikosa Pavle, nemoj meni odsicati glavu polak ću ti moga dobra dati.«	85 90 95
Kad je Pavle riči razumio, on uzimlje britku ćordu svoju pa poteže briockinjom ćordom ter je caru otkinuo glavu. Bilu mu je kulu porobio, po njoj mnogo zlato pokupio pa je ognjem biše zapalio, a obore biše zatvorio da se dalje šteta ne učini pa on ode k bilim ovcam svojim.	100 105

SEKA PILE MADŽARINA

(Josip Banić – Donji Dolac)

Kulu gradi Pile Madžarine,
 gradio je devet godin dana
 pa je gradi na devet tavana,
 poduminte od suha mramora, 5
 a vratnike od teška olova,
 nad vratnike roge jelinove,
 a za pendžere zmijačke zube,
 u njima su oke divojačke,
 za krakune ruke udovičke. 10
 Kad je bilu kulu sagradio, 10
 bilom ju je pločom popločao.
 Pod kulom mu širin podvornica,
 nad kulom mu zelena livada,
 na njoj pase devet paunova 15
 i deseta ptica paunica. 15
 Prid njima je bila vilovina,
 a za njima žuta vidrovina,
 među njima kuna perlitana.
 Mili Bože, na svemu ti hvala! 20
 To se čudo nadaleko čulo, 20
 oćuti ga paša zpod čadora
 pa on piše listak knjige bile,
 a na ruke Pile Madžarina.
 U knjizi ga pozdravio lipo:
 »Oj, ti bora, Pile Madžarine! 25
 Čuo jesam, a vidio nisam,
 da si bilu sagradio kulu,
 pod kulom ti širin podvornica,
 nad kulom ti zelena livada,
 na njoj pase devet paunova 30
 i deseta ptica paunica. 30
 Prid njima je bila vilovina,
 a za njima žuta vidrovina,

među njima kuna perlitana. 35
 Mili Bože, na svemu ti hvala!
 Il' m' ostavi bilu kulu svoju
 ili dođi u tabore moje
 pa me dvori devet godin dana
 i desete pobre polovicu.«
 Knjigu štije Pile Madžarine, 40
 knjigu štije, grozne suze lije.
 Misli Pile da ne sluša nitko,
 al' ga sluša sestrice Jelina
 pa je Pili tila besidila:
 »A, moj Pile, moj mili brajene, 45
 odkle knjiga, od kojeg li grada,
 da bi ognjem ona izgorila
 kako te je ljuto ucivilila!«
 Seki Pile tiho besidio:
 »Nije knjiga od nijedna grada, 50
 knjiga je paše ispod čatora,
 da ga idem dvorit devet godin
 i desete, seko, polovicu
 il' ostavim bilu kulu svoju.«
 Al' je njemu seke besidila: 55
 »Ti otvaraj sve sanduke svoje
 pa mi daji sve odilo tvoje,
 ja ću dvorit pašu pod čadorom.«
 On uzimlje ključce od sanduka 60
 pa joj daje sve odilo svoje,
 dobra joj je konja izvodio,
 na se meće svilen saručinu
 i zapali dugu ćibučinu
 pa zajaši mlada konja vrana, 65
 ona ode niz to polje ravno.
 Kad je došla paši pod čadore,
 al' u paše junaka ne bilo
 do Jeline Pile Madžarina
 ter je metnu baš za barjaktara. 70
 Al' su je sluge pripoznavali,
 pa su paši tili besidili:
 »Oj, ti bora, paša gospodare,
 Pile muškog hoda i sloboda,

al' je ženskog stida i pogleda,
 vinčaj paša za vezira sina.« 75
 Ter je paša slugam besidio:
 »Vi pođ'te na zelene livade
 pa vi uzmite kamen priteški
 ter se kamenom vi ubacite,
 ako bude Pile Mandžarine, 80
 on će kamenom ubaciti,
 ako l' bude mlađena divojka,
 neće smiti na nj' ni pogledati.«
 Ter se kamenom ubacivali,
 svima jim je aršin odbacila. 85
 Ter su paši sluge dohodili
 ter kažu paši ispod čadora
 da je svima aršin odbacila.
 Besidi paša ispod čadora:
 »To mi nije kićena divojka, 90
 već je glavom Pile Madžarine.«
 Kad je malo prohodilo vrime,
 opet sluge paši govorile:
 »Nu, naš paša, mili gospodare,
 nije ono Pile Madžarine, 95
 već njegova sestrice Jelina,
 vinčaj paša za vezira sina.«
 Tad jih paša poslao bijaše,
 posla jih na Dunaj vodu hladnu.
 Kad su došli Dunaj vodi hladnoj, 100
 svi se jesu bili pristrašili,
 ne plaši se Jelina divojka
 ter je vodu mlada priplovila,
 opet se je natrag povratila.
 Kad su paši pod čadore došli, 105
 ovako su paši besidili:
 »Bora tebi, paša pod čadorom!
 Od svih junaka nije se naša
 tko bi Dunaj vodu priplovio,
 nego sami Pile Madžarine.« 110
 Al' je malo postajalo vrime,
 opet sluge paši besidile:
 »Nije ono Pile Madžarine,

već njegova sestrice Jelina.«	
Ter je paša njima naredio:	115
»Pođite na zelene livade, opet se kamenom ubacite pa vi još i skokom poskočite, ako bude Pile Madžarine, on vas hoće skokom odskočiti	120
i kamenom hoće odbaciti. Ako l' bude sestrice Jelina, neće smiti na vas ni gledati.«	
Svima jim je skokom odskočila ter je svima aršin odskočila	125
i svima kamenom odbacila. Kad to čuje paša pod čadorom, on jih šalje na nove dućane pa je slugam paša besidio:	
»Ako ono bude ženska glava,	130
kupovat će svilu i gajtane i u štamu sjajna ogledala, ako ono bude muška glava, kupovat će lulu i duhana	
i još k tomu praška i olova.«	135
Oni iđu na nove dućane, ne uzimlje svile ni gajtana, već uzimlje lulu i duhanu i uzimlje praška i olova	
i uzimlje od zlata kuditlju.	140
Tada su se natrag povratili ter su sluge paši besidili:	
»On uzimlje lulu i duhana i još k tomu praška i olova i uzimlje od zlata kuditlju.«	145
Ter ju paša k sebi pozva biše pa je njoj ovako besidio:	
»Oj, ti bora, mlađan barjaktare, što će tebi od zlata kuditlja?»	
»Ja imadem sestricu Jelinu.	150
Kad ja dođem bilu dvoru svom, čime hoću seku darovati.«	
Opet paši ništo naum palo	

ter ih šalje na vodu Sitnicu
da svi priplove vodicu hladnu. 155
Kad su došli do vodice hladne,
svaki misli kako priploviti,
al' ne misli mladena Jelina,
na vodu je konja nagonila,
sama vodu ona priplivala. 160
Kad je mlada na kraj vode bila,
pa razjaši dobra konja svoga
pa rasponja puce na nidarce
pa povadi dojke na nidarce,
hladnom jih je vodom polivala 165
ter je družinici besidila:
»Mili Bože, veliko ti hvala,
dvorih pašu devet godin dana,
on ne znade da sam ženska glava,
već on misli da sam muška glava.« 170
Pa zajaši doru pritiloga,
ode mlada k dvoru bielome.

OPET SEKA PILE MADŽARINA,
ALI INAČE

(*Ivan Pranić – Bisko*)

Kulu gradi Pile Madžarine,
gradio je devet godin dana,
sve prozore zlatom iskitio.
To se čudo i do cara čulo
pa mu care bilu knjigu piše: 5
»Dođi mene podvoriti, Pile,
bez promine devet godin dana.«
Brzo njemu bila knjiga dođe,
knjigu štije, grozne suze lije.
Misli Pile da nitko ne gleda, 10
al' ga gleda seka Mandalina
ter ga pita seka Mandalina:
»A, moj brajo, Pile Madžarine,
koja ti je cviliti nevolja?«
Sve on seki po istini kaže. 15
Besidi mu lipa Mandalina:
»A, moj brate, jedna strašivice,
kuj der meni puce na nidarce
čim ću bile zatvorati dojke,
ja ću ići caru silenomu, 20
dvorit ću ga devet godin dana,
neće poznat da sam ženska glava.«
Skova Pile puce na nidarce.
Čim je bile zatvorala dojke
pa joj dobra konja izvodio, 25
Boga hvali, na sedlo se svali,
tri je puta kulu obletila.
»Ostaj s Bogom, moj rođeni brate!«
Pa mi ode priko polja ravna
ter je zdravo polje priletela 30
i gore se bila prihvatila
pa na polje opet izlazila.
Al' je gleda care na pendžere,

povikuje do dvi svoje sluge: 35
 »Doneste mi tanene durbine!«
 Sluge cara jesu poslušali.
 Uze care tanene durbine,
 okrenu jih na devet modova,
 dotira jih na devet stakala
 pa pogleda niz to polje ravno 40
 pa je tiho 'vako besidio:
 »Evo ozdal Pile Madžarine,
 dvorit će me devet godin dana.
 Ja bi reko, virne sluge moje,
 da 'no nije Pile Madžarine, 45
 već njegova seka Mandalina.
 Muškoga je hoda i zahoda,
 a ženskoga stida i pogleda.
 Neg u jutro, virne sluge moje,
 postavite dva nova dućana, 50
 jedan dućan lula i duhana,
 drugi dućan sjajnih ogledala.
 Ako bude Pile Madžarine,
 uzimat će lula i duhana,
 ako l' njegva seka Mandalina, 55
 uzimat će sjajnih ogledala.
 Iskupite Turke krajišnike,
 uhvatite kolo divojaka,
 ako bude Pile Madžarine,
 on će skakat i kamenom se bacat, 60
 ako l' njegva seka Mandalina,
 hoće hvatat kolo divojaka.«
 Sve su sluge cara poslušale,
 kad u jutro danak osvanuo,
 al' mi ide lipa Mandalina 65
 pa uzimlje lula i duhana,
 svim odskoči, kamenom odbaci.
 Pa mi hvata kolo divojaka
 pa uhvati Turkinju divojku
 pa je baca u zelenu travu. 70
 Al' je gleda care na pendžere
 pa dozivlje svoje virne sluge
 ter je njima care besidio:

»Nije pravo ono ženska glava,
 nego glavom Pile Madžarine, 75
 svim odskoči, kamenon odbaci.«
 Tu ga dvori devet godin dana
 pa je caru 'vako besidila:
 »A, moj care, dragi gospodare,
 daj ti meni do dvi sluge tvoje 80
 da me prate do sri gore crne.«
 Posla care do dvi svoje sluge
 ter je prate do sri gore crne.
 Kad je bila na sri gore crne,
 ter rasponja puce na nidarce 85
 pa je 'vako slugam besidila:
 »Vididerte, vi, careve sluge,
 i kažite caru gospodaru
 da ja nisam Pile Madžarine,
 već njegova seka Mandalina, 90
 a evo mu od zlata jabuka,
 nek se sića care gospodare
 lipa oka mlade Mandaline.«
 Kad dođoše dvi careve sluge,
 dođoše do cara gospodara, 95
 njemu jesu sluge besidili:
 »Neka znadeš, care gospodare,
 da 'no nije Pile Madžarine,
 već njegova seka Mandalina,
 eto tebi od zlata jabuka 100
 po čem ćeš je spominjati, care.«
 Kad je care sluge razumio,
 od žalosti biše zanimio.

IVO OSVEĆUJE BRAĆU, A UBIJE BEŠKERA

(Marko Banić – Donji Dolac)

Goji majka devet braće mile,
u Četini, u bijeloj kuli.
Al' tu dohodi Beškere ljuti
pa pogubi devet braće male
i starca jim babu pogubio, 5
a na majku konja nagonio,
konjem ju je jadnu pogazio,
jedva jedna živa uticala.
A seku jim robljem zarobio
da mu mete dvore i obore. 10
Al' je malo postajalo vrime,
ter porodi jedno čedo malo
ter ga majka nosi na krštenje,
lipo mu je ime iznosila,
lipo ime, Ivan dite malo. 15
Gojila ga devet godinica,
kad deveta na ishotku bila,
tada momče po mehanam oda
ter ispije vince i rakiju,
sve sa svojom milom družinicom. 20
Tako radi do petnest godina,
kad navrši petnеста godina,
druzi niti jidu niti piju,
već Ivana mlada pogledaju,
al' jim Ivan dite besidio: 25
»Bora vami, trideset družine,
kaž'te pravo, tako bili zdravo,
koju ste mi manu nahodili
da se na me mlada ismijete.«
Oni njemu ´vako besidili: 30
»Kak' se mi baš smijati nećemo,
nit si junak nit si od junaka
kad se ti osvetiti ne moreš.«

Al' besidi Ivan dite malo: 35
 »Komu ću se junak osvetiti
 kad mi na ža učinjeno nije?«
 Družinica njemu odgovara:
 »Kako t' na ža učinjeno nije?
 Ima jesi devet braće mile,
 devet braće, devet sokolova, 40
 kano devet bilih golubova,
 al' Beškere dođe u Cetinu,
 devet braće tvoje pogubio
 i starca ti babu posikao,
 a seku ti robljem zarobio, 45
 a majku ti konjem pogazio,
 u majki tebe očepio.
 Ako nam se virovati nećeš,
 ti zagrći svilene rukave,
 ma rukave uz biele ruke, 50
 pa pogledaj na desnici ruci
 konjsku ploču i osam čavala
 što je tebe Bešker očepio
 u utrobi stare majke tvoje.«
 A kad jih je, momče, razumilo, 55
 on zajaši dobra konja svoga
 pa on ode do biele kule,
 ma do dvora svoje stare majke.
 Kad starici majci dolazio,
 ovako je majci besidio: 60
 »Oj, starice, stara majko moja,
 što mi jošte porodila nisi,
 ili brata ili milu sestricu?«
 Besidi mu ostarila majka:
 »Ja sam tebi porodila bila, 65
 porodila devet braće mile,
 devet braće, devet sokolova,
 kano devet bilih golubova
 i deset u tvoju milu seku.
 A dohodi Bešker u Cetinu 70
 pa pogubi devet braće mile
 i starca ti babu pogubio,
 a seku ti robljem zarobio,

a na me je konja nagonio, 75
 konjem me je jadnu pogazio,
 u meni je tebe odčepio.
 Ako mi se virovati nećeš,
 ti pogledaj, drago dite moje,
 na mišici na desnoj ruci
 konjsku ploču i osam čavala 80
 što odčepi Bešker ljuti tebe,
 odčepi te, drago dite moje,
 u utrobi stare majke tvoje.«
 Kad je Ivan majku razumio,
 hitro se je na noge skočio 85
 pa je staroj majci besidio:
 »Oj, starice, stara majko moja,
 kuvaj meni tanene pogače,
 hoću poći k dvoru Beškerovu,
 osvetit ću devet braće moje, 90
 osvetit ću starca babu moga,
 povratiti ću moju milu seku.«
 Kad je njega mati razumila,
 ter je njemu tila besidila:
 »O, Ivane, drago dite moje, 95
 ne siroti stare majke svoje,
 više Bešker megdana odnio,
 nego si jih ti sinko vidio
 i mnogo junaka pogubio,
 još i tebe on će pogubiti.« 100
 Kad je Ivan majku razumio,
 ter on ide u odaje donje
 pa izvodi konja prutiloga
 ter je dobra konja opravio.
 Dok je Ivo konja opravio, 105
 majka kuha tanene pogače,
 ne kuha jih bistricom vodicom,
 već ih kuha suzam iz obraza.
 Prid Ivana majka dolazila,
 pogače je njemu dodavala 110
 ter se s njime ljubi i celuje.
 Ljubi njemu skuta i kolina
 i postole gdi mu noge stoje.

»Odi s Bogom, drago dite moje,
 ne gleda te više stara majka!« 115
 Ter zajaši dobra konja svoga
 pa on iđe k dvoru Beškerovu.
 Kad je Ivo k dvorim dolazio,
 tri je puta dvore obletio,
 u avliju junak uletio. 120
 U dvoru je gizdava divojka,
 dvore mete, grozne suze roni
 ter joj Ivo besidio bio:
 »Dobra srića, mlađena divojko!«
 »Da si zdravo, na konju delijal!« 125
 »Kaži pravo, tako bila zdravo,
 dvore meteš, grozne suze liješ
 koja ti je cviliti nevolja?«
 »Kako mi nije cvilit nevolja,
 imala sam devet braće mile 130
 tamo doli u Cetini ravnoj,
 al' dolazi Bešker u Cetinu
 i pogubi devet braće moje
 i starca mi babu posikao,
 a na majku konja nagonio 135
 ter je majku konjem pogazio.
 Čula jesam, a vidila nisam
 da je majka porodila brata,
 da mu lipo ime izdivala,
 lipo ime, Ivan dite mlado. 140
 Evo ima tri biela dana
 da s' oprema Bešker u Cetinu
 pogubiti mog brata miloga,
 kako jadna cviliti neću!«
 Al' besidi Ivan momče mlado: 145
 »Po čem bi ga mlada poznavala?«
 »Lasno bi ga mlada poznavala,
 čula jesam, a vidila nisam
 da je u njeg na desnici ruci
 konjska ploča i osam čavala, 150
 što ga odčepi Beškere silni
 u utrobi stare majke svoje.«
 Kad je Ivan seku razumio,

ter on zagrće bile rukave
 pa je ruku seki okretao. 155
 Po tom ga je poznavala mlada
 ter se njemu hvata oko vrata,
 tut se grluje i s njim celuje.
 Ljubi njega u oba obraza,
 ljubi njemu skute i kolina 160
 i postole gdi mu noge stoje.
 Ter je Ivo seku upitao:
 »A da gdi je Bešker gospodare?«
 »Otišo je«, veli, »u planine,
 ondi Beškere lovi lovine, 165
 neće doći za tri bilo dana.«
 »A da gdi je Beškerova ljuba?«
 »Eno brate na gornjim tavanim,
 ona goji dva sina nejaka, 170
 jedan joj se u bešici ljilja,
 a drugi se uz kolina prima.«
 Kad je Ivan riči razumio,
 od dvora ljubu izazivao:
 »Oj, ti bora, Beškerova ljubo,
 ishodi mi dvorim u obore.« 175
 Mlada je u dvore izlazila,
 Ivo na nju konja nagonio
 ter ju konjem bio pogazio,
 malo ju je živu ostavio. 180
 Pa on ide u bielu kulu,
 oba joj je sina on zaklao,
 niz pendžere jih je obisio.
 Pa se vraća u novu pivnicu
 pa ispije vince i rakiju. 185
 Ljuba dođe na tavane gornje
 svomu topu živi oganj daje,
 udri jeka od briga do briga
 ter i Bešker za to dočuo,
 odmah se je o zlu domislio. 190
 Da je ljubi jadak dodijao,
 ter je topu živi oganj dala.
 Brzo se je natrag povratio,
 kad pod kulu svoju dolazio,

na pendžere on je pogledao, 195
vidi dva svoja sina nejaka.
Ter on ide u oblicu kulu
pa je svoju ljubiu dozivao:
»Oj, ti bora, moja ljubo virna,
koji ti je jadak dodijao
da si topu živi oganj dala?« 200
»Ovd' dolazi jedno vlaško momče,
od dvora je mene dozivalo
pa je na me konja nagonilo
pa me konjem jadnu pogazilo,
jedva sam ti živa uticala.« 205
»A da gdi je i to vlaško momče?«
»Eto«, veli, »u novoj pivnici
gdi ispije vince i rakiju.«
Ter on iđe prid novu pivnicu,
pred pivnicom konja nahodio 210
ter uzimlje tešku kandžijicu
pa je njemu konja udario.
Al' besidi Ivan dite malo:
»Kopilane, Beškere sileni,
ne udaraj mi ti konja moga, 215
i ti konjic ima gospodara,
ako ti je štogod ašum na me,
izađi mi na polje široko,
naše ćemo konje razigrati,
lošu ćemo sriću okušati.« 220
Bešker njemu tiho besidio:
»Tvoja zivka, a moja potirka!«
Ivo jaši dobra konja svoga,
a Bešker hitru bedeviju,
okoštija je još i od čavla, 225
a čvršća od ijednoga vraga.
Ter odoše niz to polje ravno,
prvi se je Ivan otisnuo,
za njim se je Bešker otiskao,
za njim se je Bešker ubacio, 230
al' je Ivi Bog i srića dala
da mu konj od megdana bijaše,
kleknu na sva četri on kolina.

Dok je Ivu koplje prihitilo, 235
 u travu se zelenu zadilo.
 Skoči konjic na noge lagane,
 ak' se Bešker natrag okrenuo,
 za njim se je Ivo otisnuo:
 »De dorine, skoči u nevolji,
 il' ikada dorine il' sada, 240
 stigni meni pomamnog Beškera,
 zubim škřini, a kopitam prižmi,
 zobit ću te bilicom pšenicom,
 pojiti ću te vinom i rakijom,
 a prat ću te rukom i sapunom, 245
 natrt ću te crnim murećepom.«
 Kad je njega dore razumio,
 brzo Beškera on pristigao,
 bojnim ga se kopljem umetnuo,
 u zlo ga je misto pogodio, 250
 više pasa u pleća junačka
 bedevije komad zahvatio
 pa je njemu brzo priletio,
 rusu mu je glavu otkinuo.
 Pa se junak natrag povratio 255
 pa on ide u bielu kulu.
 Beškerevoj ljubi dolazio,
 crne joj je oke povadio,
 a bile joj je prorizao dojke
 pa kroza nje provlačio ruke 260
 pa je siće četři komada
 pa je baca on priko obora,
 nek se hrane orli i gavrani.
 Tada se je po kuli maknuo,
 tri je konja blaga tovario 265
 dok je seki najme naplatio
 pa je bilu kulu zatvorio,
 a u njoj je oganj ostavio.
 Treći danak je ognjem bacila.
 Oni odoše do Cetine ravne, 270
 pivajući, konje igrajući.
 Ma odoše zdravo i veselo,
 i veselo, vesela jim majka.

ŽENIDBA ILIJE SMILJANIĆA

(*Josip Banić – Donji Dolac*)

Hvalila se Tankušića Ajka
što ima na svitu divojaka
da nema lipše ni pristalije,
što je biše Osman zarobio
i kod svoga dvora odgojio. 5
Ajka staje da se ne udaje
ter je Osman za Jerveža daje,
za Jerveža pašu udbinskoga,
glavom kreće da Jervežu neće.
Samorana pošetala mlada 10
pa povadi svoje zlatno perje,
uz obraze sebe udaraše,
iz obraza krvca tecijaše,
tada mlada knjigu napisaše.
Podmuče je, Smiljaniću slaše 15
ter u knjizi njemu besidaše:
»Duše Ile, što je žalost, kaži,
tebe Ajka u nevolji traži,
čula jesam, a vidila nisam
da si dika Zadarskih junaka, 20
strah i trepet silenih Turaka.«
Kad Ilija riči razumio,
po dvi ruke konja posidnuo
pa poleti u gornje mehane
gdi junaci o svaćem divane. 25
Kad Ilija u mehanu dođe,
do dva svoja pobratima nađe.
Beside mu do dva pobratima:
»Oj, ti bora, pobratime Ile,
što se jesi junak obrčio, 30
što se skoro nisi oženio?
U mene su do dvi male seke,
poput u vrtu rumene ružice,

ne rec' meni ni slava ni hvala,
 nego uzmi koja ti je draga. 35
 Te podloži ma veliko blago
 i ženi se s kojom ti je drago.«
 Ovako jim Ile odgovara:
 »Ja se junak oženio nisam,
 niti ću se junak oženiti 40
 evo sada s nijednom divojkom,
 nego samom Tankušića Ajkom.«
 Beside mu do dva pobratima:
 »Sad ti bora, Ile pobratime,
 evo ima tri godine dana 45
 da ja jašim moga konja vrana
 i razbijem srebrene Stambule,
 ja ne mogu Ajke ni vidit
 ni s Ajkunom riči besiditi,
 gdili ćeš se s njome oženiti. 50
 Neš, Ilija, vira ti je moja!«
 Za to Ile baš ne mari jako,
 već okrenu brkom naopako
 pa povadi trideset dukata,
 meće jih prid trideset junaka. 55
 Pa je njima Ile besidio:
 »Jijte, pijte i tišite majku
 dok dovedem Tankušića Ajku.«
 Pa se baci u krilo todora
 pa poleti do bielog dvora. 60
 Kad je bilom dvoru dohodio,
 staricu je majku nahodio,
 starici je besidio majci:
 »Oj, ti bora, stara majko moja,
 kuvaj meni tanene pogače, 65
 hoću poći do moje divojke.«
 Starica mu besidila majka:
 »O, Ilija, drago dite moje,
 ne siroti stare majke svoje,
 još se nije misec ni minuo 70
 da je tebi babo priminuo.
 U osvetu sedam braće svoje,
 hoćeš i ti, drago dite moje,

nećeš doći ni doniti glave,
 smaknut će te Ljutić kapetane.« 75
 Za to Ile baš ne mari jako,
 već okrenu brkom naopako
 pa uzimlje ključe od odaje.
 Na se oblači što lipše more,
 ponajprvo tanenu košulju, 80
 do polak je od biele svile,
 a od polak od suhoga zlata,
 svilenim se pasom opasao.
 Za pas meće devet samokresa,
 o ramenu pušku brešakinju, 85
 o bedrici ćordu mletačkinju,
 povrh toga zelenu dolamu
 na kojoj je trideset putaca,
 svaki valja trideset dukata,
 ponajgornje puce što bijaše, 90
 oku suha zlata težijaše
 kojim momče vino ispijaše,
 kroz goricu kad momče bijaše,
 gdino momče čaše ne imaše,
 a na glavu kapu bulukliju 95
 za kojom se zlatno perje vije.
 Sinu momče kano sunce žarko
 pa se baci na krilo todoru
 pa poleti k divojačkom dvoru.
 U dobra doba on dohodaše, 100
 u poklonu Turke nahodaše.
 Kada prvi aga k njemu dođe,
 ter za Ilu ispitati pođe:
 »Odkle jesi, od kojeg li grada?«
 Ovako mu Ile odgovara: 105
 »Ter ja jesam od Misira grada
 gdi s njime Dunaj voda slaga,
 pa ja idem do Ungara grada,
 ondi mi je mlađena divojka.
 Ovdi mi je konjic pokleknuo. 110
 Je li testir meni počivati
 i u kolu malo zaigrati?«
 »Testir tebi koliko ti drago,

kolo igra s kojom ti je drago, 115
 u kolu je Tajkušića Ajka,
 sve je kolo nadigrala mlada
 i tebi će kolo nadigrati,
 sve je mlada kolo nadhitila
 i tebe će ona nadhititi.«
 Kad je Ilija riči razumio, 120
 veže konja za jelu zelenu
 ter ide u kolo divojaka.
 Tri je puta kolo pritrkao
 dok se mlade Ajke dobio,
 kolo igra, a prstenje lomi, 125
 Ajku nogam po papučici gazi,
 oko vrata gricka joj đerdane.
 Kad je mlada za to izvidila,
 ter zavika tanko glasovito:
 »Ne ujićuj, Ile Smiljaniću, 130
 da ti bude konjica bila vila,
 nećeš svoga odnositi tila
 nit ćeš poći ni odniti glave,
 smaknut će te Ljutić kapetane.«
 Za to Ile baš ne mari jako, 135
 već okrenu brkom naopako
 pa povadi svojega andžara
 pa para udbinskog gospodara.
 Ter on trče ma zelenoj jeli 140
 pa se baci konju u sedlašce,
 a divojku na konja uza se.
 Tri je puta pasom opasao,
 a četvrti kajššem od ćorde
 pa poleti niz to polje ravno, 145
 kano zvizda priko neba sjajna.
 Za njim trče Osmane delija,
 pod njime se vije bedevija,
 ispod sebe živi oganj daje.
 Kad Ilija za to izvidio, 150
 divojci je tiho besidio:
 »Oj, divojko, dražja od očiju,
 od očiju i od mile majke,
 je l' ti žao Osmana delije

da ga snimim s vrane bedevije.«
Ajka ni riči ne odgovara, 155
crne oči u zemlju obara.
Kad Ilija za to izvidio,
maloj puški živi oganj daje,
puška pali, a Osman se svali.
Turci trču, a barjak se vije, 160
što će biti sada od Ilije.
Al' Iliji Bog i srića daše,
ter on posri crnih gora jaše
kano pina pokraj sinja mora
ter on ide baš do svoga dvora, 165
a s divojkom, vesela mu majka.

OPET ŽENIDBA ILIJE SMILJANIĆA,
 ALI SASVIM DRUGAČIJE
 (Luca Banić – Donji Dolac)

Veli majka Smiljaniću Ili:
 »Što se ti ne ženiš, sinko Ile,
 ne more ti ostarila majka,
 ne more ti dvore prišetati
 kamol' ti obide pripravljati?« 5
 Al' je Ile majci besidio:
 »Evo ima tri godine dana
 da ja jesam nahodio zlato,
 eno gori na Udbini ravnoj
 lipu kćercu Hrničića bana. 10
 Kuvaj meni tanene pogače
 da ja idem na Udbinu ravnu
 jer sam mladu davno rukovao.«
 Ter mu kuva tanene pogače,
 momče zobi doru pretiloga, 15
 na se oblači lipo odilo,
 sve odviše što se more lipše
 pa izvodi doru pritiloga
 ter on ode kroz goricu crnu.
 Blizu se je noćca uhvatila 20
 dok je ljubi dolazio.
 Kad je momče kuli dolazilo,
 tri je puta kulu obletio,
 gledala ga Ajka s pendžera,
 četvrti u dvor uletio, 25
 pet aršina unaprid skače.
 Besidi mu gizdavo divojka:
 »Stan, postani, Smiljaniću Ile,
 jer su Turci sada na divanu
 pa ja idem opojiti Turke.« 30
 Što je rekla, nije se porekla
 ter jim miša vino i rakiju
 ter je mlada opojila Turke

pa ligaju glavom bez uzglavlja. 35
 Tad je Ili kulu otvorala
 i otvora avliju od konja.
 Dokle svoga konja on nazobi,
 vodi Ilu na gornje tavane
 pa mu daje i jila i pila 40
 ter se maknu po oblici kuli,
 krede babi ključe iza pasa
 pa mu robu svu oblicu kulu,
 ona robi srebro, a i zlato,
 u čemu je nebrojeno blago. 45
 Pa još Ajka Iliju pitala:
 »Imaš li ti, Ile, mila brata
 da mu nosim svitla dževrdara?«
 »Nemam brata. Nosi dževrdara,
 more nami lasno trebovati.« 50
 »A imaš li starca babu svoga
 da ponesem gaće šakšalije,
 da darujem starca babu tvoga?«
 »Babe nemam, nosi šakšalije,
 nami hoće gaće trebovati.« 55
 »A imaš li dragu seku svoju
 da joj nosim tanenu košulju,
 na kojoj je više čista zlata,
 više zlata, neg biela platna,
 da darujem dragu seku tvoju?« 60
 »Seke nemam, al' nosi košulju,
 nami hoće ona trebovati.«
 »A imaš li staru majku svoju,
 ponit ću joj suknu od skerleta?«
 »Ti ponesi ako imaš i dvi, 65
 imam majku, darovat' je moreš.«
 Pa on ode u podrume donje
 i izvede do tri dobra konja,
 do dva naprtiše puna blaga,
 na trećega oni uzjašiše, 70
 po ravnim Kotarima odoše.
 Kad su bili na planinu došli,
 al' se kule po Kotarima bile
 ter besidi gizdava divojka:

»Jesu l' ono bile kule tvoje?«	75
Al' besidi Smiljanić Ilija:	
»Nisu ono bile kule moje,	
već su kule pobratima moga.«	
Odtole se oni podigoše,	
niz planinu zajedno odoše.	80
Kad su bili blizu do Kotara,	
al' nalaze staru siromašicu,	
pokraj puta šumu ona kupi.	
Al' besidi kićena divojka:	
»Bora tebi, Smiljaniću Ile,	85
sustavi mi prvu seksandžiju	
da izvadim koji lipi darak,	
da darujem staru siromašicu.«	
Al' besidi Smiljaniću Ile:	
»Neću ustavljati seksandžije	90
jerbo nije ono siromašica,	
već je ono stara majka moja,	
šumu kupi da večeru sprema.«	
Kad je mlada dvorim dolazila,	
al' su kuće same svinjarice	95
pa besidi kićena divojka:	
»Kurvo jedna, Smiljaniću Ile,	
mukte li se jesi oženio!«	
Kad je mlada konje rasprtila,	
malo vrime biše postajalo,	100
puno mlada blaga donosila	
pa biele kule sagradila,	
mного više pa i mnogo lipše,	
nego su pobre njegovog bile.	
Oko kule demerne avlije,	105
zelene livade pokupovala,	
bolje nego u njegovog pobre,	
sve nareši i nateče blago.	
I to njemu Bog i srića dade,	
lip mu porod porodila bila,	110
prve kćeri, poslidnje sinove,	
nek neviste ne zatiču zave,	
nek u kući nema posli kavge.	

ROPSTVO PILE ŽAKULJIĆA

(Josip Banić – Donji Dolac)

Kad su Turci u Cetini bili,
 sve su kule u Cetini crne,
 samo nije Žakuljića Pile
 jer je puna praška i olova. 5
 Nema Pile nijednog junaka,
 nego ima seku i ljubovku,
 seka puni, ljubovka dodava,
 ali Pile u Turke obara.
 Do trista je Turaka ubio,
 tad se britke čorde dobavio 10
 pa na Turke juriš učinio,
 trista turskih glava odsikao.
 Kad je drugi juriš učinio,
 namiri se junak na junaka,
 голу mu je čordu otimao 15
 i desnice Pilipove ruke.
 Al' besidi od Livna dizdare:
 »Nemoj njemu odsicati glave,
 vodit ću ga k Livnu bielomu,
 matat ću ga u tavnicu tavnu, 20
 morit ću ga žeđom, a i gladom.«
 Što je reko, poreko se nije
 pa ga vodi k Livnu bielomu
 pa ga meće u tavnicu tavnu
 ter ga mori i gladom i žeđom. 25
 Tute stoji jedan misec dana,
 tad dolazi od Livna dizdare
 pa otvora od tamnice vrata,
 besidi mu Žakuljića Pile:
 »Pobratime, od Livna dizdare, 30
 mogu li ja biti na otkupe
 da me pustiš iz tamnice tavne?«
 Al' besidi od Livna dizdare:

»Moreš i ti biti na otkupe, 35
 dat ćeš meni briockinju ćordu
 kakve ćorde nema u Turčina,
 u Turčina ni u kaurina,
 i dat ćeš mi doru pritiloga
 kakvog konja nema u Turčina, 40
 u Turčina ni u kaurina,
 i dat ćeš mi do trista dukata,
 i dat ćeš mi ono trijest čaša,
 kime pije trijest buljumbaša
 što su skoro pašu porobili, 45
 i dat ćeš mi virnu ljubu svoju,
 neka bude robinjica moja,
 i dat ćeš mi desnu ruku tvoju
 da stoji u Livnu bielomu.«
 Srdito mu Pile odgovara:
 »Što mi pitaš britku ćordu moju, 50
 ćordu hoću tebi pokloniti,
 a sebi ću bolju nabaviti!
 Što mi pitaš doru pritiloga,
 i njega ću tebi pokloniti,
 boljega ću sebi odgojiti! 55
 Što mi pitaš do trista dukata,
 dat ću tebi barilo dukata!
 Što mi pitaš ono trijest čaša
 kime pije trijest buljumbaša,
 i nje ću ja tebi pokloniti 60
 pa ću opet pašu porobiti!
 Što mi pitaš virnu ljubu moju,
 to je moja i tvoja sramota!
 Što mi pitaš desnu ruku moju,
 da ostane u Livnu bilomu, 65
 kopilane, od Livna dizdare,
 da čime ću prisicati Turke!«
 Kad to čuje od Livna dizdare,
 on zatvori od tavnice vrata
 pa 'vako mu tiho besidio: 70
 »Tamni, tamni, vlaški govedaru!«
 Po tom malo postajalo vrime,
 uzme Pile pero i hartiju

pa napiše listak knjige bile ter je šalju u Cetinu ravnu, a na ruke stare majke svoje.	75
Da mu šalje virnu ljubvu svoju, da mu šalje doru prtiloga, da mu šalje briockinju čordu, da mu šalje do trista dukata, da mu šalje ono trijest čaša kime pije trijest buljumbaša da bi se junak on iskupio.	80
Pa on nađe jedno tursko momče, daje njemu listak knjige bile da je nosi u Cetinu ravnu.	85
I njemu je Pile besidio: »Prvog sritiš cetinskog trgovca zapitaj mu trideset dukata, na veresiju Žakuljić Pile.«	90
Kad je momče u Cetinu došlo, on mu ne nahodi stare majke, već nahodi njegovu ljubovku pa joj daje knjigu šarovitu.	95
Ljuba seku Jelu dozivala ter među sobom slog učiniše, pokrojiše skerletne haljine kako nose careve delije.	100
Kada su se lipo nakitile, tad pođoše k Livnu bielomu, a do kule od Livna dizdara. Kad jih je dizdar ugledao, prida nje bijaše išetao, konje hvata, za zdravlje se pita.	105
»Što naredi care gospodare?« One njemu tile besidile: »Ter je nami care naredio da mu šalješ Žakuljića Pilu, a da i ti s njime skupa dođeš, da te hoće care darovati.«	110
Al' besidi od Livna dizdare: »Neću dati Žakuljića Pile!« Kad to vide careve delije,	

u njih je silena kandžijica na kojoj je devet šibalijskih, kuda kuca, tuda koža puca ispod kože crna krvca lije. Kako su ga lasno udarale, crnom su ga zemljom sastavile.	115
Al' besidi od Livna dizdare: »Ne udaraj, careva deližo, već evo ti ključe od tamnice pa izvodi Žakuljića Pilu.« Tad izvode Žakuljića Pilu,	120
svi zajaše dobre konje svoje pa odoše caru čestitomu. Odtole se jesu podignuli i o svačem jesu besidili. Kad su bili na vodu Sitnicu, ne okreću careve deliže,	125
ne okreću caru čestitomu, već okreću u Cetinu ravnu. Besidi jim od Livna dizdare: »To put nije caru čestitomu, već je to put u Cetinu ravnu.«	130
Družina ga nisu poslušala, oni idu u Cetinu ravnu. Kad to vidi od Livna dizdare, on povraća konja ponatrage.	135
Kad to vidi ljuba Pilipova, ter se za njim mlada otisnula, kada ga je mlada dostignula, rusu mu je glavu otkinula.	140
Pa se vraća tragom ponatrage, a do svoje mile družinice ter odoše zdravo i veselo, a do svoga dvora bieloga.	145

ŽENIDBA I SMRT OD BUDIMA BANA

(*Ivan Pranjić – Bisko*)

Knjigu piše od Budima bane,
 a na ruke Karlović Ivana,
 da mu dojde na pir i u svate
 i povede seku Mandalinu,
 da će biti curi za jengiju, 5
 a on krčmit vino i rakiju.
 Knjigu štije Karlović Ivane,
 knjigu štije, a na nju se smije,
 al' ga gleda Ivanova majka
 ter je njemu 'vako besidila: 10
 »Odkle knjiga, od kojeg li grada,
 puno li je ona tebi draga?«
 »Moga pobre, od Budima bana,
 da mu dođem na pir i u svate,
 da povedem seku Mandalinu. 15
 Hoću l' ići, moja stara majko?«
 Odgovara mu starica majka:
 »Ajde banu na pir i u svate,
 al' ne vodi seke Mandaline,
 jer je Manda odveć ona lipa 20
 pa ćeš s Mande izgubiti glavu.«
 Al' Ivane majke ne slušao,
 nego vodi seku Mandalinu.
 Opremi se lipa Mandalina,
 sva se sjaje kamena avlija 25
 od krasote lipe Mandaline
 pa odoše priko gore crne.
 Kad su bili na polje Budimsko,
 ugledaše budimska gospoda,
 od Budima bana dozivaše: 30
 »Nu, ti bora, od Budima bane,
 il' je na zemljicu palo sunce
 il' s' u zemlji ukazalo blago.

Kad to vidi od Budima bane,
 podvikuje do dvi svoje sluge: 35
 »Dones'te mi tanene durbine!«
 Sluge njega lipo poslušale.
 Ter pogleda niz to polje ravno,
 gospodi je bane besidio:
 »Ne čudte se budimska gospoda, 40
 nije palo na zemljicu sunce,
 nit s' u zemlju ukazalo blago,
 ide k meni Karlović Ivane,
 ide meni na pir i u svate,
 a i s njime lipa Mandalina.« 45
 Dokle bane u riči bijaše,
 u ta doba(...) Karlović Ivane
 i njegova seka Mandalina.
 Prida nj' se je bane išetao,
 pod Mandom je konja uhvatio 50
 pa se s Mandom za zdravljice pita,
 od Ivana ni spomena nema.
 Kad u večer za večerom bilo,
 al' besidi od Budima bane:
 »Da si zdravo, lipa Mandalino, 55
 tvoje mene zagrlile ruke!
 Neka znadeš Karlović Ivane,
 daj ti meni lipu Mandalinu,
 eno tebi moja Ajkunica
 i evo ti po' Budima grada 60
 i u gradu što se nađe blaga.«
 Al' mu Ivan 'vako odgovara:
 »Da mi daješ tri Budima grada,
 ja ti Mande prigorio ne bi.«
 Kad to vidi od Budima bane, 65
 on povadi od bedrice ćordu
 pa udari Karlović Ivana,
 tešku mu je ranu zadavao.
 Kad to vidi lipa Mandalina,
 brzo konje ona izvodila, 70
 njemu vranca, a sebi đogina
 pa odoše uz to polje ravno.
 Kad su bili na sri polja ravna,

al' Ivane Mandi besidio: 75
 »Ljuto me je rana obhrvala!«
 Kad to čuje lipa Mandalina,
 sa sebe je šudare skidala
 pa mu ljute rane utezala,
 od bedara do vitih rebara.
 Kad su bili blizu dvora svoga, 80
 al' je Ivan Mandi besidio:
 »Mandalino, srdce iz njedara,
 nu, ne kazuj ostariloj majci
 da su mene rane obhrvale,
 već da me je zabolila glava 85
 pa da sam se natrag povratio.«
 Pridanj' se je majka išetala,
 pod Ivanom konja uhvatila:
 »Što će reći, drago dite moje,
 da si mi se natrag povratio?« 90
 »Ljuto me je zabolila glava.«
 Pa on ide na gornje tavane
 pa je Mandi tiho besidio:
 »Steri, Mande, mekane dušeke,
 ne steri mi dugo ni široko, 95
 jerbo Mande za dugo ti nisam.
 Ne daj glasa do biela dana,
 ako budeš seko Mandalino,
 ako budeš roda viteškoga,
 kajat ćeš me tri godine dana, 100
 ako budeš roda opakoga,
 nećeš Mande ni nedilju dana.
 Kad izađe treća godinica,
 udaji se za koga ti drago,
 samo ne za Budima bana.« 105
 Prvu reče: »Ostaj s Bogom, Mande!«
 Drugu reče: »Primi, Bože, dušu!«
 Kad u jutro danak osvanuo,
 al' procvili lipa Mandalina.
 Al' besidi Ivanova majka: 110
 »Što ti cviliš kćerice Mandalino,
 ali te je Ivan ucivilio?«
 Nije mene Ivan ucivilio,

već je meni Ivan priminuo. 115
 Lipo ga je pokopala Mande,
 još ne prođe ni nedilja dana,
 knjigu piše lipa Mandalina,
 a na ruke od Budima bane.
 »Ajde po me, od Budima bane,
 priminuo Karlović Ivane. 120
 I vodi ti stotinu svatova,
 od stotine manje ni jednoga.«
 Otpisuje od Budima bane:
 »Nut me strpi, lipa Mandalino,
 dok pobijem vole i ovnove 125
 i salijem pivo u mihove
 i pokupim kićene svatove.
 Nadaj mi se prvi ponediljak,
 eto mene s lipom kitom svata.«
 Eto t' rečeni dan brzo dođe, 130
 eto t' ide od Budima bane.
 Lipo jih je Mande pričekala,
 svatovim je sobet postavila,
 bana vodi na gornje tavane.
 Pa je vina čašu uzimala 135
 ter je banu ona nazdravila,
 a rakiju s vinom izmišala
 ter je daje od Budima banu.
 Kad se bane vinca ponapio,
 vince mu je u glavu ugrijalo, 140
 kad to vidi lipa Mandalina,
 dobavi se Ivanove ćorde
 ter je Manda bana posicala
 pa mu rusu glavu otkinula.
 Kad u jutro danak osvanuo, 145
 podvikuju alaj-čajušovi:
 »Tko je pišac, pripinji opanke,
 tko je konjik, priteži kolane.«
 Al' izlazi lipa Mandalina
 pa mi uze baš banovu glavu 150
 ter je baci u bana zobnicu
 pa je viša na banova konja
 pa je svatim tila besidila:

»Vi ajdete baš banovoj majci
 pa pirujte jedan misec dana 155
 pa dođite po mene i bana.
 Eto njoj šaljen zlatnu jabuku,
 eto njojzi na banovu konju.«
 Pa odoše kićeni svatovi.

Kad su bili nasri polja ravna, 160
 gledala jih baš banova majka,
 sve je svate redom pribrojila,
 ali nije bana nabrojila.
 U ta doba kićeni svatovi

»Što je?«, besidi banova majka, 165
 »Gdi m' je dite, od Budima bane?«
 Al' beside kićeni svatovi
 da je rekla lipa Mandalina
 da piruju jedan misec dana
 pa da dođu po nju i po bana. 170
 »Lipe ti je poslala darove,
 eno tebi od zlata jabuka
 po čem ćeš je stara spominjati.«
 Stara ide baš k banovu konju
 pa izvadi baš banovu glavu. 175
 Kad to vide kićeni svatovi,
 svaki biži svome dvoru bilom,
 sama ostade banova majka.
 Davno bilo, sad se spominjalo.

VID PETROVIĆ I DRAGIŠ KAPETAN

(Ivan Pranjić – Bisko)

Telar više od jutra do mraka,
u bielu gradu Carigradu:
»Tko je godir od stola careva,
nek se sutra na divanu nađe!«

Sve dođoše age i spahije, 5
ali nije Vide Petroviću.
Treći danak Vide dolazio,
al' ga pita care gospodare:
»Što je reći, Vide Petroviću,
da si meni tako zakasnio?« 10
»Prođi me se, moj čestiti care,
bio jesam blizu sinjeg mora,
vidi di vlašče jaši dorina,
sve mu sedlo od suhoga zlata,
a uzda mu srebrom polivena, 15
tuku konja kite do kopite,
na kopiti do dvi golubice,
a na sapim sjajna misečina,
u ušima dvi zmije ljutice,
a na prsim zvizda prihodnica.« 20
Al' mu 'vako care odgovara:
»Bi li njega imenom ti kaza?«
Veli njemu Vide Petroviću:
»To je kućom Dragiš kapetane.«
Al' mu care 'vako besidio: 25
»Ti mi dovedi njegovu konja,
ako li mi ga ti ne dovedeš,
rusa ti je odsičena glava.«
Al' mu 'vako Vide odgovara:
»Nuder, care, mili gospodare, 30
bilu meni ti obori kulu,
Anđeliju ti zarobi ljubu,
a metni mi dicu u tamnicu.«

Pa mi ode Vide Petroviću
 pa on iđe od vrata do vrata, 35
 Boga moli, a udiljak pita.
 Dođe dvoru Dragiš kapetana,
 poznade ga Dragiš kapetane
 ter je 'vako njemu besidio:
 »Što je, Vide, da od Boga nađeš?« 40
 Al' mu 'vako Vide odgovara:
 »Prođi me se, Dragiš kapetane,
 skoro sam se s carom zavadio,
 bilu mi je kulu oborio,
 Anđeliju ljubu zarobio, 45
 metnuo mi dicu u tamnicu,
 pridrž mene ako Boga znadeš,
 pridrž mene misečinu dana.«
 Kapetane ga je poslušao
 ter ga dvori sedam godin dana. 50
 Kad izade sedma godinica,
 ali konja vidit ne more
 pa odoše u lov u planinu
 da će tući ptice zlatokrile.
 Ali ne hvataju mladi sokoli, 55
 ne hvataju ptica zlatokrila.
 Ter besidi Dragiš kapetane:
 »Virna slugo, Vide Petroviću,
 evo tebi prsten s ruke moje
 pa ga daji mojoj gospojici, 60
 da ti daje stare sokolove.«
 Čvrsto leti Vide Petroviću
 ter je gospojici besidio:
 »Gospojice, ako Boga znadeš,
 Dragišu su obletili Turci, 65
 daji meni ti njegova konja.«
 Ona uze devetere ključe,
 dok je dorinu baš dolazila,
 ne da dore ni gledati na se,
 al' ga moli Vide Petroviću, 70
 stade dore kano i ukopan,
 tada ga je Vide opremio
 pa ga vodi prid mermer-avliju.

Al' mu evo biča velikoga, jer mu konjic uzjati ne dade.	75
Povikuje vila iz planine: »Neka znadeš, Vide Petroviću, zaspi konja crnicom zemljicom, stat će konjic ko da je ukopan.«	
Ter je tako Vide uradio, Boga hvali, u sedlo se svali.	80
Tri je puta kulu obletio, gospojicu mladu dozivao: »Alal tebi sedam godin dana, alali mi ti svoga dorinal!«	85
Kad to začu mlada gospojica, ona biži u bielu kulu pa na kuli zapali lumbardu, stade huka od briga do briga, al' očuti Dragiš kapetane:	90
»Ajme meni, moja mila majko! Privari me Vide Petroviću!« Ali biži Vide Petroviću ter je caru Vide dolazio, darova mu konja Dragišova.	95
Pa je njemu Vide besidio: »Nu, moj care, mili gospodare, vadi meni dicu iz tamnice, bilu meni ti načini kulu, pusti meni ljubu Anđeliju.«	100
Sve mu care tako uradio. Još ne prođe ni godina dana, ali konja baš šteta odnila. A, neviro, nigdi te ne bilo!	

ŽENIDBA TADIJE SENJANINA

(*Ivan Pranjić – Bisko*)

Vino pije trideset serdara,
svih trideset od ravnih Kotara,
među njima od Senja Ivane.
Pa je čašu vina uzimao
ter Tadiji bratu nazdravio: 5
»Zdrav Tadija, moj rođeni brate!
Eto jesi momak za ženidbu,
evo ovdi trideset serdara,
svaki goji po lipu djevojku,
biti neće da je dati neće, 10
radi Boga i ajtora moga.«
Tadija mu riči prihvatio:
»A, moj brate, od Senja Ivane,
tute nema za mene djevojke,
skoro sam se proša niz Kotare. 15
Što je valjalo ono s' udalo,
što je ostalo za me nije.
Već sam čuo i ljudi mi kažu
da je lipo podgojeno zlato
tamo gori na Udbini biloj, 20
lipa kćerca Hrnjičića Muje.
Do nje ću se junak okušati,
ne bi l' meni Bog i srića dala
da privarim Zlatku Hrnjičića.«
Ivan mu je riči prihvatio: 25
»Ne budali, brate moj rođeni,
davno je to isprošeno zlato
za dragog Bajagijić Aliju.
Evo ima devet godin dana
da je za njom ašik učinio, 30
često k curi i on dohodio
u godini svakog miseca,
u misecu svake nediljice.

Da je tvoje od mazije tilo, 35
 nit ćeš doći nit dovest divojke!«
 Pa odoše u bijelu kulu
 ter je 'vako Tade besidio:
 »Oj, Ivane, brate od matere,
 daj ti meni pelima dorina
 da ja odem do Udbine ravne.« 40
 Al' mu 'vako Ivan besidio:
 »Neću tebi dati konja svoga.«
 Leže Tade na meke duške,
 u sanu je junak besidio:
 »Hoću se ja junak poturčiti 45
 i tursku ću viru virovati
 kad mi ne da pelima dorina.«
 Misli Tade da ne čuje nitko,
 al' ga sluša Ivanova ljubica
 pa Ivana svoga dozivala: 50
 »O, Ivane, srdce iz nidara,
 podaj bratu pelima dorina
 neka ide do Udbine ravne
 jer će ti se junak poturčiti,
 grihota je, vira ti je moja.« 55
 Al' se Ivan na ino ne more,
 već mu daje pelima dorina.
 Lipo se je junak opremio,
 on se paše pasom vukadelom,
 za pas tura dva para pušaka, 60
 a među nje palu okovanu,
 a svrh toga toke i jačermu,
 s svrh njih zelenu dolamu,
 na kojoj je trideset putaca.
 Svako puce od tri litre zlata, 65
 a najbliže koje stoji vrata,
 ono pada pet litara zlata,
 to se puce na burmu zavija
 ter se opet, brate, odavija,
 jer u gori gdino čaše nema 70
 puce sviti ter njim vino piti,
 a na glavu baš kapu čelinku,
 na kojoj je dev't čelinaka,

a među nje krilo pozlaćeno. 75
 Momku krilo oko kape leta
 i kaže mu koji vitar puše,
 a brani mu lice od sunašca.
 Uputi se niz to polje ravno
 pa mi ga je noćca uhvatila
 ter mi dođe selimbaši Luki. 80
 Sve mi Luki po istini kaže,
 al' mu 'vako Luka odgovara:
 »Pobratime, od Senja Tadija,
 da je tvoje od mazije tilo,
 nit ćeš doći nit dovest divojke 85
 jer je ono isprošeno zlato
 za dragog Bajagijić Aliju.
 Ter je skoro kod mene on bio,
 skovao sam mu dvi klete male,
 koje klete bez kremena pale, 90
 i salio dva slipka prstena,
 i salio čvrsta dževerdana,
 i na nj' sam mu pečat udario,
 dva imena lipa postavio,
 s jedne strane Zlatka Hrnčića, 95
 s druge je Bajagijić Alija.«
 Al' mu Tade riči prihvatio:
 »Pobratime, selimbaša Luka,
 skuj i meni do dvi klete male,
 koje klete bez kremena pale. 100
 I salij mi dva slipka prstena,
 i salij mi svitla dževerdana,
 a na njemu dva turska imena,
 s jedne strane, ti, Luka, postavi
 lipo zlato Hrnjičića Zlatku, 105
 s druge Bajagijića Aliju.«
 Sve mu tako Luka pokovao,
 al' ga pita od Senja Tadija:
 »Što je cina, dragi pobratime?«
 Al' mu 'vako odgovara Luka: 110
 »Ova cina hiljada cekina,
 a ja tebi neću ni soldina.
 Ako tebi Bog i srića dade

ter privariš Zlatku Hrničića, 115
 tada ćemo se mi dva viditi.«
 Tadiji je dobra srića bila,
 od avlije vrata otvorena,
 u avliju konja ugonio,
 sam se dore po avliji voza,
 bez kandžije i bez bijandžije. 120
 Tade oda oko bile kule,
 opazi je na gornjim tavanim,
 uz kulu su skale prislonjene
 što dopiru u gornje tavane,
 koje diže po trijest Turaka, 125
 i još k njima četri sarajlije,
 a i s njima Sužnjević kadija.
 Teško Tade pleća podložio
 pa je skale i on prinosio,
 što dopiru pod gornje tavane 130
 pa se penje skale uz skaline.
 Kada dođe pod gornje tavane
 pa ugleda Zlatku Hrničića:
 »Nuder, Zlatka, otvori mi vrata.«
 Ali ga je ona poznavala 135
 ter je njemu tila besidila:
 »Biž odtole, od Senja Tadija,
 biži noćas od biele kule.«
 Tadija joj 'vako besidio:
 »Ne krsti me krstom bez potrebe 140
 kad me nije fratr pokrstio,
 a ja nisam od Senja Tadija,
 nego tvoj Bajagijić Alija.«
 Veli njemu gizdava divojka:
 »Vadi meni do dvi klete male, 145
 koje kleta bez kremena pale,
 i izvadi mi dva slivka prstena,
 i izvadi svitla dževerdana
 na kojem su dva turska imena.
 Al' Tadiji dobra srića bila 150
 jer u njega se sve prigodilo.
 Tada Zlatka otvori mu vrata
 pa je vodi skale niz skaline

pa je baci za se na dorina, 155
 prihvati je od ćorde kajišom
 da se ne bi mlada izmaknula.
 Kad je bio na sri polja ravna,
 al' Tadija ponosita glava,
 on izvadi do dvi klete male
 pa on njima živi oganj daje. 160
 Stade huka od briga do briga,
 po Udbini očutiše Turci,
 najprvi Bajagijić Alija,
 kako viče, kako jelen riče:
 »Stan, počekaj, od Senja Tadija, 165
 čije ćeš ti odvoditi zlato,
 na sramotu po lupeški zakon!«
 Čim je Tadiji on dohodio,
 na Tadiju udario ćordom, 170
 iz Tadije siva vatra živa.
 Tadija mu ne veli ni riči,
 nego pram njim konja ispopriči
 pa mu sveza naopako ruke
 pa ga tura niz jele zelene.
 Za njim leti stotina Turaka, 175
 među sobom oni govorili:
 »Ne udaraj jedan baš po jedan!
 Tade je pod oklopom, kopile,
 obletimo sa sve četiri strane, 180
 turimo ga u zelenu travu,
 vežimo ga konju za repinu,
 gonimo ga u tamnicu tavnu.«
 Obletiše na sve četiri strane,
 turiše ga u zelenu travu,
 svezaše mu ruke naopako, 185
 metnuše ga na njegova konja,
 svezaše mu noge ispod konja.
 Viknu vila s Velebić planine:
 »Zlo ga sio, od Senja Ivane,
 zlo ga sio i vince ispio, 190
 eno t' brata otiraše Turci!«
 Kad je Ivan vilu razumio,
 ter izvodi sivu bedeviju

pa on ode niz to polje ravno. Ma je zdravo goru prihodio, a polja se opet prihvatio. Stoji viska sive bedevije, al' je Tadin konjic oćutio. Turci tuku što se bolje more, al' se konjic primistit ne dade.	195 200
U ta doba doleti Ivane pa Tadiji oprostio ruke, isikoše stotinu Turaka i natrag se zdravo povratiše, a i s njima Zlatka Hrnićića.	 205

OPET ŽENIDBA TADIJE SENJANINA

(Ivan Pranjić – Bisko)

Vino pilo trideset junaka,
 Kotarana kano vatra živa,
 pa se oni hvale o junaštvu,
 koliko su glava odsicali.

Al' besidi od Senja Tadija: 5
 »Koji bi se ovdi nahodio
 pa otiša do Vidina grada,
 do onoga od Vidina bana
 i doveo baš njegovu kćercu,
 Saltuniju, lipotu divojku.« 10

Svi junaci mukom zamukoše
 al' ne hti od Senja Tadija,
 već on ide biloj kuli svojoj
 i privikuje seku Mandalinu:

»Mandalino, moja draga dušo, 15
 nosi meni ti svoje odilo,
 hoću ići do Vidina grada,
 do onoga Vidinskoga bana
 i vidit mu lipotu divojku,
 koje lipše Bog stvorio nije, 20
 znade curu Lika i Krbava.«

Sve mu seka robu iznosila
 pa ga ljubi u oba obraza
 da ne ide do Vidina grada,
 da će ludo izgubiti glavu. 25

Al' Tadija haje i ne haje,
 uprav ide do Vidina grada.
 Kad je blizu njega pristupio,
 ugledo ga od Vidina bane,
 prida nj' se je junak išetao, 30
 kaže mu da je od Senja grada,
 besidi joj od Vidina bane:
 »Što će reći ako Boga znadeš?«

Al' mu ona po istini kaže: 35
 »Skupili se kotarski junaci,
 među njima od Senja Tadija,
 pa su oni oklad učinili,
 tko bi tvoju baš vidio kćercu.
 Pa je mene Tade opremio,
 i bi li je njemu poklonio, 40
 i ako mi ispustiš besidu,
 da će tebe lipo darovati:
 sto barila žežene rakije,
 a hiljadu vina primorskoga.«
 Al' joj bane na ino ne more, 45
 već je vodi u bielu kulu:
 »Ovdi ćeš ti noćcu prinočiti,
 u jutro ću tebi lipo kazat.«
 Pa je vodi k lipoti divojki,
 i s njome joj obid postavio, 50
 a da s njome i noćcu prenoći.
 Kad je bilo noći od ponoći,
 al' besidi mlada Saltunija:
 »Ala«, veli, »moja mila seko,
 da je sada od Senja Tadija!« 55
 Al' joj ona 'vako odgovara:
 »Je li vira, Turkinjo divojko,
 ja ću tebi za Tadiju kazat. »
 Al' besidi Turkinja divojka:
 »Tvrđa vira, neg studena stina.« 60
 Onda joj se baš Tadija kaže:
 »Ja sam glavom od Senja Tadija.«
 A kad ga je mlada razumila,
 dva je dobra konja izvodila,
 a i trećeg Senković Tadije. 65
 Na jednoga natovari blago,
 sve dupija krivih madžarija
 pa mi ode Senju bielomu.
 Kad su bili blizu Senja grada,
 sebe svlači Senjanin Tadija, 70
 sa sebe svlači žensko odilje,
 sinu junak kano sunce žarko.
 Vidiše ga kotarski junaci,

a gdi vodi lipotu divojku,
 al' besidi od Senja Tadija: 75
 »Strašivice, kotarski junaci,
 koji bi se od vas nahodio
 pa doveo ovaku divojku!«
 Pa on ide u bielu kulu.
 Treći danak kad je osvićao, 80
 ali ovako Tade progovara:
 »Saltunijo, do dva oka moja,
 nu što sam ja baš u sanu snio:
 da su Turci kulu oblegnuli,
 a barjaci kano i oblaci, 85
 a prid njima od Vidina bane.«
 Al' mu 'vako ona odgovara:
 »Tvoja klapnja, jedna lakrdija,
 ono srića što od Boga nađeš.«
 Al' je opet Tadija molio 90
 da otvori na kuli balkune,
 da pogleda oko bile kule.
 Ona otvori kuli balkune
 pa pogleda oko bile kule.
 Ona, brate, pada na tavane, 95
 ma od teške tuge i žalosti
 jer su Turci kulu oblegnuli,
 a barjaci kano i oblaci,
 i popeli bile čadorove,
 a prid njima od Vidina bane. 100
 Gola sablja u desnici ruci,
 sam je sobom junak besidio:
 »Moja sabljo, krvcom ću te pojit
 i moga ću zeta ja pogubit,
 a baš glavom od Senja Tadiju 105
 jer on mene ljuto privario!«
 Al' besidi od Senja Tadija:
 »Saltunijo, do dva oka moja,
 što ću sada junak učiniti?
 Pohodani su za tobom došli, 110
 tebi ću ja izgubiti glavu!
 Nego ajde u donje odaje,
 izvodi mi doru debeloga,

ja ću ići pohođane obać.«	
Junak se je lipo obukao,	115
na se meće pancirli košulju,	
koga puška ubiti ne more,	
ni osić ga briockinja ćorda.	
Dok mi se je i on obukao,	
izvede mu pritila dorina	120
pa je njojzi tiho besidio:	
»Saltunijo, do dva oka moja,	
ajde i ti na gornje tavane	
pa pogledaj hoću l' poginuti.«	
Ona gleda baš s gornjih tavana,	125
a što Tade od Turaka radi,	
a sam kapak nad oči nadmiče.	
Živa vatra iz zubih mu siplje,	
sve isiče, nitko ne uteče,	130
već uteče od Vidina bane.	
Tade Saltuniju dozivao:	
»Je li tebi sada«, veli, »žao	
što je tebi babo utekao?«	
Ona njemu ne veli ni riči,	
prida se je oči oborila.	135
Za njim se je Tade otisnuo,	
odsiče mu i on rusu glavu.	

OKLAD MALOGA RADOJICE

(Ivan Pranjić – Bisko)

Podiže se mali Radojica
 pa on ode od Udbine ravne
 pa je s Turcim oklad učinio
 da će otić do Mostara grada,
 za dan, brate, i tamo i amo. 5
 Lošu konju i lošu junaku
 sedam dana i tamo i amo.
 Turci među po Udbine ravne,
 ali među deli Radojica,
 među svoju on bielu kulu, 10
 i još više ljubu Anđeliju,
 i još k tomu rusu glavu svoju.
 Ter besidi ljubi Anđeliji:
 »Evo sam se, Anđe, okladio,
 za oklad sam tebe postavio, 15
 i još k tomu rusu glavu svoju,
 da ću otić do Mostara grada,
 za dan otić i tamo i amo.
 Čim žarko spane na zahod sunce,
 doći će Turci oko bile kule, 20
 nemoj njima otvorati vrata,
 dok im žarko ne zađe sunašće.
 Ako meni Bog i srića dade,
 neću l' i ja stignut od Mostara.« 25
 Ter mi ode mali Radojica
 pa povadi tatarli kandžiju
 na kojoj je devet šibalija,
 a na svakoj zrno od olova
 pa pod sobom miluje dorina,
 kud ga kuca, tuda koža puca, 30
 ispod kože crna krvca lije.
 Kad je do Mostara dohodio,
 on nalazi devet biljarica,

Božju jim pomoć nazivao:	
»Je li podne davno zazujalo?	35
Koja kula je mladog dizdara?»	
Besidi mu jedna divojčica:	
»Ja sam ćerca mlađena dizdara,	
jošte ima ura do podneva.«	
Rade dođe kuli dizdarevoj,	40
odmah se je natrag povratio.	
Opet nađe devet biljarica	
pa se maši rukom u džepove:	
»Nu, vam bora, kićene divojke,	45
prominite na noge opanke,	
a ti, kćerice mlađena dizdara,	
dodaj der mi vidro okovano	
da se ja napijem vode hladne,	
za' je konjic šteta ga odnila,	50
kada sjašem, uzjat mi ne dade.«	
Privari se, a ujde je guja,	
dodade mu vidro okovano.	
Nemaša se za vidro vodice,	
već za njezinu bielu ruku	
pa je baci za se na konjica,	55
devet puta uhvati je pasom,	
a deseti kajišem od ćorde,	
pletenice njojzi raspuštao	
pa jih veže sebi oko vrata,	
da se ne bi mlada izmaknula.	60
Pa on biži uz to polje ravno	
kano zvizda priko neba sjajna	
pa mi dođe svojoj biloj kuli,	
još mi ima i ura do mraka.	
Turci su mu kulu oblegnuli,	65
kad opaze mladog Radojicu,	
odmah su se natrag povraćali,	
dadoše mu po' Udbine ravne.	

SENJANIN IVO I CRNI ARAPIN

(Josip Banić – Donji Dolac)

Bol boluje Senjanine Ive,
 nasrid Senja grada bieloga.
 Strašnim bolom on je obolio,
 od kosti mu meso otpadalo, 5
 kroz ruke mu ptice prolitale,
 a kroz rebra ptice i mušice,
 uz kolina mu resla mašina,
 oko srдца restla tilovina,
 kroz rebra mu se žigerice vide, 10
 kroz grlašće vince prokapaše,
 a na obraz žezena rakija.
 Odbiše ga sva senjska krajina,
 odbiše ga majka i ljubovka,
 samo nije Jelica sestrica. 15
 Gorko cvili sestrica Jelica
 nad glavom svog brata Ivana.
 Ter Ivane 'vako progovara:
 »Bila kulo, ti se razorila,
 nisam tebe davno sagradio,
 da si se na me prvo prokapila!« 20
 A Jelica njemu odgovara:
 »Ti ne kuni bilu svoju,
 tvoja kula nije prokapila,
 neg je tvoja seka proplakala«
 »Oj, ti bora, seko mila moja, 25
 koje ti je jade dodijalo
 da obaraš suze od očiju?«
 Al' mu seka tila besidila:
 »Doša nam je crni Arapina,
 on je doša do Senja biela, 30
 vas je grad Senj cinom ocinio,
 na dan hoće po bielu ovcu,
 i još k tomu po barilo vina,

svaku noću po mladu divojku. 35
 Ali se je vas Senj obredio,
 sad je došo red baš na me mladu,
 tvoju seju, moj brate Ivane.
 Komu ću te jadna ostaviti,
 kako li ću te ja prigoriti!«
 Ovako joj Ivo besidio: 40
 »Oj, ti bora, draga seko moja,
 ti otiđi u donje podrume
 pa mi vodi doru pritiloga,
 pogubit ću crnog Arapina.«
 Ona iđe u donje podrume, 45
 ne da dore ni gledati na se.
 Besidi joj onda brat Ivane:
 »Uzmi moju tananu košulju,
 stat će dore kano janje mlado.«
 Njega seka lipo poslušala 50
 kad je u podrume dolazila
 ter se dore po avliji voza,
 on miruje kano janje mlado.
 Pa je mlada konja izvodila,
 tada iđe u tavane gornje 55
 ter je šalje brajane Ivane,
 on je šalje do onog kovača
 da mu dobra konja on potkuje
 i briockinju pooštri ćordu.
 Tada ode Novaku kovaču 60
 ter besidi Novaku kovaču:
 »Posla me je Ivane brajane
 da mu potkuješ konja dobroga
 i briockinju pooštriš ćordu.«
 Besidi joj Novače kovače: 65
 »Daj ti meni obljubiti lice,
 briockinju ću t' pooštrit ćordu,
 a dobroga konja potkovati.«
 Kad to čuje Jelica divojka,
 natrag se je mlada povraćala, 70
 Ivanu brajenu besidila:
 »Oj, Ivane, moj mili brajane,
 besidi mi Novače kovače

da mu dadem obljubiti lice, 75
 da će meni pooštriti ćordu,
 a dobroga konja potkovati.«
 Kad Ivane riči razumio:
 »Skiduj mene ti s meka dušeka!«
 Tada ga je skidivala mlada
 pa uzimlje svilene pasove 80
 pa ga ona uteže pasovim,
 od bedara do vrhu rebara,
 pa ga diže konju u sedlašce
 pa on pođe niz to polje ravno,
 uprav Senju, gradu bielomu. 85
 Ter dozivlje crnog Arapina
 da mu ide na megdan junački.
 Besidi mu crni Arapina:
 »Bora tebi, o vlaška mrlino,
 nemam o što ćordu poganiti.« 90
 Besidi mu Senjanin Ivane:
 »Jizađi mi na megdan junački!«
 Kad to čuje crni Arapina:
 »Tvoja zivka, a moja potirka!«
 Pa podoše niz to polje ravno. 95
 Kada ga je Arap sagledao,
 bojnim ga se koplje ubacao,
 al' Ivanu Bog i srića daše
 da mu konj od megdana bijaše.
 Pokleće na sva četri kolina. 100
 Kad je njega koplje priletilo,
 pa se zabi u zelenu travu
 ter se natrag Arap povraćaše,
 a za njime Senjanin Ivane,
 bojnim ga je kopljem pogodio, 105
 njega smiri u pleća junačka,
 Arap pade, a Ivan dopade,
 rusu mu je glavu odsikao
 pa je meće konju u zobnicu.
 Ter on ide k Novaku kovaču: 110
 »Jer mi nisi pooštrio ćordu?
 A, moj prijjo, Novače kovače,
 amo dođi da te junak vidim,

da ti platim ja stare potkove.«	
Privari se, ujide ga guja	115
ter izlazi Novače kovače.	
»Pruži ruku da ti ja dug platim!«	
Ćordom manu, odsiče mu ruku	
pa se maša u džep od dolame	
pa mu vadi za trista dukata.	120
»Ti se hrani za života svoga	
da ne kuješ ni bolje ni gore.«	
Ter se natrag kući on povrati	
pa je sestru svoju dozivao	
da ga skine s dobra konja svoga	125
pa on ide na tavane gornje	
ter je seki tiho besidio:	
»Ti mi prostri mekane duške,	
ne steri mi dugo ni široko	
jer ti čudo bolovati neću.«	130
To izusti, a dušicu pusti.	

ZEMLJIĆ STJEPAN I MITAR HRIŠĆANIN

(Marko Banić – Donji Dolac)

Dvorbu dvori Mitre hrišćanine,
 u onoga bana Zadranina,
 dvorio ga devet godin dana.
 Kad je deveta na ishodu bila, 5
 a deseta primicat počela,
 gorko cvili Mitre hrišćanine,
 gorko cvili, a suze proliva.
 Misli Mitre da nitko ne čuje,
 al' ga sluša Zadranine bane
 ter je njemu tiho besidio: 10
 »Koja ti je cviliti nevolja?
 Ili ti se drago oženiti
 ili hoćeš mladom talijankom
 ili zadarskom lipom divojkom.«
 Mitre njemu 'vako odgovara: 15
 »Drago se je meni oženiti,
 al' je neću mladom talijankom,
 niti zadarskom lipom divojkom.
 Čuo jesam, a vidio nisam,
 tamo gori u Livnu bilomu, 20
 u mog pobre Zemljića Stipana,
 da je lipo drago zamirio,
 zamirio i dvoru doveo.
 Hoću poći k Livnu bielomu,
 otet hoću mlađenu divojku, 25
 dovest ću je Zadru kamenomu.«
 Kad je njega bane razumio,
 on ulazi u odaje donje
 pa izvadi konja pritiloga.
 Dok je Mitre sebe opremio, 30
 on je njemu konja opravio
 ter mu daje od zlata jabuku
 pa je Mitre k Livnu odlazio.

Kad je bio na vodu Sitnicu, 35
 tud nahodi mlade biljarice,
 gdi one bielo bile platno,
 Božju jim je pomoć nazivao,
 one njemu lipo odzdravljale.
 »Da si zdravo, na konju delijo!«
 »Kaž'te pravo, tako bile zdravo, 40
 je li ovde, mlade biljarice,
 mlada ljuba Zemljića Stipana?
 Skoro me je zvao u svatove
 pa mu mogo dolaziti nisam,
 ali sada dragom Bogu hvala, 45
 sada mi je pribolila glava,
 došo jesam darovat nevistu.«
 Privari se, ujide je guja,
 on povadi od zlata jabuku,
 ona s' maša za zlatnu jabuku, 50
 Mitre hvata za desnicu ruku
 pa je baci za se na konjica,
 tri je puta pasom opasao,
 a četvrti kajišem od ćorde,
 da je plavi konjic ne obori. 55
 Odtole se Mitre otiskao
 pa on ode niz to polje ravno.
 U ta doba, draga braćo moja,
 dođe glas do u Livno bielo,
 ma do dvora Zemljića Stipana, 60
 da je njemu ljuba odvedena,
 a tada se Stipan podigao,
 za Mitrom se je on otiskao,
 zajašio golu bedeviju,
 a u ruku briockinju ćordu. 65
 Kad se Stipan za njim otiskao,
 Mitre došo na sri polja ravna,
 dok je Stipan nasri polja ravna,
 ter je Mitre u goru zelenu,
 dok je Stipan u goru zelenu, 70
 ter je Mitre k Bilom Brigu stiga,
 dok je Stipan k Bilom brigu stiga,
 ter je Mitre Sinju na čaršiju,

dok je Stipan Sinju na čaršiju, 75
 ma je Mitre u ravnu Mojanku,
 dok je Stipan u ravnu Mojanku,
 ma je Mitre Grlo prihvatio,
 dok je Stipan Grlo prihvatio,
 ma je Mitre Solin pristigao, 80
 dok je Stipan Solin pristigao,
 tada Mitre Trogir prihvatio,
 dok je Stipan Trogir prihvatio,
 al' je Mitre k ravnu Šibeniku,
 dok je Stipan k ravnu Šibeniku,
 ma je Mitre k Zadru kamenomu. 85
 Mitre ide na meke dušeke,
 ljubi lice i dva i tri puta,
 da tko broji stotina bi bila,
 u ta doba, moja braćo draga,
 u ta doba Zemljića Stipane, 90
 ter on pade Zadru na čaršiju:
 »Kopilane, Mitre hrišćanine,
 ishodi mi na megdan junački,
 vidit hoću kud si zagazio,
 čiju li si ljubiu ugrabio, 95
 misliš, vlašē, da je srića stara?«
 Al' je Mitru to pomučno bilo,
 besidi mu Zadrane bane:
 »Strašivice, Mitre hrišćanine,
 daj ti meni mlađenu divojku, 100
 ja ću izać na megdan junački.«
 Ter ishodi Mitre hrišćanine
 pa je Stipanu on besidio:
 »Pobratime, Zemljiću Stipane,
 tvoja živka, a moja potirka.« 105
 Kad to vidi Zemljiću Stipane,
 prid njim se je i on otisnuo.
 Ali, brate, Mitre hrišćanine,
 bojnim ga se kopljem umetnuo,
 u zlo ga je misto pogodio, 110
 pogodi ga u pleća junačka,
 na po' ga je Mitre rastavio,
 bedevije komad zahvatio,

odsiče mu na ramenu glavu.
Mili Bože, na svemu ti hvala,
po što kupi, po to i prodajem!

115

ŽENIDBA SIROTE NIKOLE
(*Petar Tijardović – Donji Dolac*)

Vino pije sirota Nikola,
sa staricom ostarilom majkom,
ma u svojoj demerliji kuli.
Kad jim vino udari u tilo,
a rakija poče besiditi 5
ter govori Nikolina majka:
»Moj Nikola, srdce iz nidara,
stara sam ti ostarila majka,
bila dvora prišetat ne mogu,
a kamoli timariti tebe, 10
a i tvoga konja u podrumu,
već se ženi, moje dite drago.
Već se ženi odkle ti je drago!«
Ali joj je Niko besidio:
»Oj, starice, ostarila nane, 15
davno bi se junak oženio,
al' ne mogu ja naći djevojke,
ja bi naša za sebe djevojku,
al' ne mogu za te prijatelja,
ali gdi je za te prijatelja, 20
tut neima za mene djevojke.«
Tila mu je majka besidila:
»Čula jesam, a vidila nisam
da ima u bana Janjeka,
da je u njegov stručak vesličana, 25
Anđe cura od petnest godina.
Ako bi je tijo bane dati,
tebi cura, meni prijatelja.«
Ali joj je Niko besidio:
»Prođ' se đatra, ne traži mu traga, 30
prođ se, majko, od Janjeka bana
i njegovi kćeri jedinice.
Dosta ima u nje mušterija,

od Udbine do turske krajine, po imenu Ognjine Turčine, koju ju je u majke prosio, kakav li je šteta ga odnila, živa bi me k zemlji sastavio od zelene trave rastavio.	35
I još k tomu nju u majke prose kolunela, ni broja se ne zna, i sam care za sina jedina, za nijednog nije tila mlada, kamoli će za me, stara nane.	40
Već, starice, ostarila nane, čuo jesam, a vidio nisam da ima u Zadrana bana, da je u njegov kćerica jedinica, jedinica pa je mezimica.	45
Ande cura od petnest godina, ako bi je bane poklonio, meni cura, tebi prijatelja. Već, starice, ostarila nane, ajde nane na tavane gornje, kuvaj meni bile brašenice,	50
a ja idem u odaje donje opremati doru pritiloga.« Ode nane na tavane gornje, kuva njemu bile brašenice, ode Niko u odaje donje, opremati doru pritiloga	55
ter dođoše do četiri vojaka, dva ga miju, dva ga polivaju. Zauzda ga uzdom remalijom, nit je tkana niti je šivena, već od suha zlata salivena,	60
a u ustim srma zavijena, a na nj' meće sedlo od minjura, na njemu su tri direkta zlata, dobra konja po kopitam hvata.	65
Kad dorina lipo opravio, ode junak opravljati sebe. Primače se junak do sepeta,	70

od sepeta kalpak otvorio, 75
 ma se meće gaće i košulju,
 svrh košulje elek anteriju,
 svrh eleke lokajiz-jačermu
 i oblači vezenu dolamu.
 Na dolami pedeset putaca,
 svaki putac od litre je zlata, 80
 svaki valja po dvajest dukata,
 jedan mu je putac pod grlašćem,
 oni mu je od tri litre zlata,
 oni valja stotinu dukata,
 kada side na burmu s' odviše, 85
 kada odi na burmu s' zavije,
 s njime junak rujno vino pije,
 malvasiju, rumenu rakiju.
 Utego se vukmudunom pasom,
 od bedara do vitkih rebara, 90
 za pas meće dva para pušaka,
 a među nje palu sakovanu,
 a na glavu kapu čelinaka,
 a za kapom, brate, deset krila,
 jedno mu je krilo pozlaćeno, 95
 sve mu krilo oko kape oda
 pa kazuje koji vitar puše.
 Kad se momče lipo opravilo,
 sinu momče ko žareno sunce,
 s live strane zvizda prihodnica, 100
 a s desne misec i danica,
 pak izvede pritila dorina.
 Jezus reče, a dorin mu kleče
 ter se baci vitez na viteza.
 Stara mu je besidila majka: 105
 »Odi s Bogom, drago dite moje,
 odi s Bogom, u sto dobrih časa,
 na putu ti svaka srića bila,
 a s puta ti pobigla nesrića,
 dušmani ti svi pod nogam bili, 110
 kano konju i ploče i čavli,
 gledaj sebi zlato isprositi,
 sebi zlato, meni izminicu.«

Ode Niko priko polja ravna 115
 kano zvizda priko neba sjajna.
 Kad je bio na Zadarsko polje,
 pusto polje maglom zamaglilo
 od onoga praha puščenoga,
 a moj dragi, što mu dore radi,
 sve mu dore u kolače skače, 120
 a dižu se bili klobukovi,
 lete k nebu kano golubovi,
 a kaldrme s puta izvaljuje,
 priko njega pine pribacuje,
 Niko pali iz pušaka malih. 125
 Gledale ga Zadarske divojke,
 gledale ga, pak su besidile:
 »O, junaka, rodila ga majka,
 blago majci koja ga rodila
 i divojci koja ga dopala.« 130
 Gledala ga Anđuka divojka,
 s pendžera, s visoke kule,
 pa je svoju nanu dozivala:
 »Nane moja, banice gospojo,
 što je ono na sri polja ravna, 135
 pusto polje maglom zamaglilo,
 il' su lovci ili su trgovci?«
 Kad to vidi banica gospoja,
 ona ide kuli do na vrata
 ter pogleda konja i junaka 140
 pak je svoju Anđu dozivala:
 »Dite moje, kićena divojko,
 nit su lovci niti trgovci,
 da su lovci u lovak bi išli,
 a trgovci išli b' na pazare, 145
 već je ono jedna kita svata,
 kito svata, moja dušo draga.«
 Al' besidi Anđuka divojka:
 »Nane moja, banice gospojo,
 ako mene u tebe zapita, 150
 podaj mene obadva ti svita.«
 Al' ga gleda bane Zadrarine,
 iz svojega sarčela dulvina,

na daleko njega ugledao, 155
malo bliže prida nj' išetao,
Konja hvata, za zdravlje se pita,
poljubi ga bane Zadranine,
poljubi ga u čelo junačko
gdi se ljube sivi sokolovi,
njega Niko u obedvi ruke 160
i pobrine u oba obraza,
pak odoše k dvoru bielomu.
Konja među u podrume donje,
ne da jim se dore uhvatiti,
bacaju mu dizden na jabuku, 165
sam se dore po avliji voda.
Kad to vidi bane Zadranine,
hvata Niku za bielu ruku
ter ga vodi na bielu kulu
i sida ga na svilu šarenu, 170
zamaka ga do malih pušaka,
iz kavane crnu kavu lije,
pije Niko kavu i rakiju,
zatim jide svaku đakoniju,
pije Niko vince i rakiju, 175
rujno vince od tri godinice,
a rakiju od sedam godina.
Kad jim vino udari u tilo,
a rakija poče besiditi
ter govori bane Zadranine: 180
»Dite moje, neznana delijo,
kaži pravo tako bio zdravo,
odkli jesi, od koga li grada?
Od koje li zemlje i čenara,
što si došo do Zadra do grada, 185
koja ti je od mene potriba?«
Al' besidi sirota Nikola:
»Gospodaru, bane Zadranine,
kad me pitaš, kazat ću ti pravo,
po istini tako bio zdravo, 190
jesam, momče, od Kotara grada,
od Kotara, sirota Nikola,
doša jesam baš do Zadra grada

i do tvoje kule demerlije, čuo jesam, a vidio nisam da imadeš ćercu jedinicu, uberi je, pokloni je meni, dat ću tebi tri tovara blaga i siniju od suhoga zlata	195
pri koj' moreš bane večerati, dobrih devet konja potkovati, u ponoći kano i u podne.« Al' govori bane Zadranine: »Počekaj me jedno vrime malo dok ja idem na tavane gornje, dok upitam majke i divojke je l' kajela majka i divojka.« Al' besidi banica gospoja: »Podaj, bane, kajela je majka i divojka moja, dušo draga.«	200
Kad to vidi sirota Nikola, prsten daje, svate ugovara, malo joj je roka ostavio, meseć dana i nedilju više. U tom svemu pet nedilja biše, dokle dođe dvoru bielomu, i pobije ovne i volove, i salije vino u mihove, i sakupi kićene svatove, cura spravi svatovim darove.	205
Oprema se Anđuka divojka, oprema se što god more lipše, na se meće što god more više. Jedna glava, a tri su stivana, jedne uši, a troje menduše. Uza nju je do devet sluškinja, skute nose da se ne izrose, a rukave da se ne izmrse. Cio Niko tovar stroši blaga i siniju od suhoga zlata, dokle reče: »moja je divojka«.	210
Oprema se siroto Nikola da će poći k dvoru bielomu,	215
	220
	225
	230

dariva ga kićena divojka
 ter mu dade do dva boščaluka, 235
 niti jesu tkana ni vezena,
 već od čista zlata salivena
 i u čistu srmu zavijena.
 Jedan daje siroti Nikola,
 drugi šalje Nikolinoj majci. 240
 Niko ode k dvoru bielomu,
 na daleko g'ugledala majka,
 kako bliže, prida nj' išetala,
 konja hvata, za zdravlje se pita:
 »Jesi l' dite zdravo i veselo, 245
 jesi li se što god poplašio,
 jesu li te kako pričekali,
 jesi li mi zlato isprosio?«
 »Jesam, nane, zdravo i veselo,
 jesu mene lipo pričekali, 250
 i jesam ti zlato isprosio,
 i jesam se malo poplašio,
 kad smo bio pod goricom zelenom,
 vedra neba stoji grmljavina,
 crne zemlje stoji tutnjavina, 255
 tada sam se malo pripanuo.«
 Malo Niko počinuo biše,
 eto ide momče knjigonošče,
 na đogatu vas u suvu zlatu,
 nosi u ruci list knjige bile. 260
 Kad se Niko knjige dobavio,
 na knjigi je pečat prolomio.
 Kad li ju je bio proučio,
 udari se rukom po kolinu,
 stara mu je besidila majka: 265
 »Odkle knjiga, drago dite moje?
 Puna li je jada nakićena!«
 »Muči, nane, mukom zamuknula,
 evo knjiga od divojke moje,
 ako nemam brata rođenoga 270
 da mi bude diver uz divojku
 i Amidžu ili Amidžića,
 il' Dajidžu ili Dajidžića,

da ja ne idem do Zadra grada.	
Bog t' ubio moja stara nane	275
jer mi nisi brata porodila!«	
»Bila sam ti brata porodila	
po imenu Paun arambašu,	
al' je išo Paun u hajduke,	
u hajduke priko Banjeluke,	280
neće doći za devet godina.«	
Ali joj je Niko besidio:	
»Kuvaj meni bile brašenice	
idem tražit mila brata moga.«	
Kuva nane bile brašenice,	285
ode Niko uz planine ravne,	
traži brato za nedilju dana,	
traži njega u osam planina,	
od Pauna glasa ni glasnika.	
Iđe Niko dvoru bielomu,	290
cvili plače i suze prolije,	
ali mu je besidila nane:	
»Muč, ne cvili, drago dite moje,	
ja ću tebi knjige raskititi	
i kićene svate sakupiti.«	295
Primače se sjajnu tavulinu	
ter uzimlje divit i hartije	
i još k tomu karte nepisane	
pak je prvu knjigu nakitila	
ter je šalje Rizman od Cetine:	300
»Pobratime, Rizman od Cetine,	
rok nedilja, prvi ponediljak,	
dođe meni na pir i u svate,	
sobom vodi stotine svatove,	
sve momaka kano divojaka	305
kojim milo nije poginuti,	
kojim kuća divan-kabanica,	
nož i puška otac i majčica.«	
Drugu šalje Tali od Oroša:	
»Sladak pobro, Tale od Oroša,	310
rok nedilja, prvi ponediljak,	
dođi meni na pir i u svate,	
sobom vodi stotinu svatova,	

sve momaka kano divojaka
 kojim milo poginuti nije, 315
 kojim kuća divan-kabanica.
 Nož i puška otac i majčica.«
 Treću knjigu nakitila bila
 ter je šalje duždi mletačkomu:
 »Sladak pobro, duždo mlečanine, 320
 rok nedilja, prvi ponediljak,
 dođi meni na pir i u svate,
 sobom vodi stotinu svatova,
 sve momaka kano divojaka
 kojim milo nije poginuti, 325
 kojim kuća divan-kabanica,
 nož i puška otac i majčica.«
 Četvrtu je nakitila bila
 ter je šalje Senju bielomu:
 »Pobratime, Senjanin Ivane, 330
 dođi meni na pir i u svate,
 sobom vodi sinovca Tadiju,
 biti će mi curi za divera,
 i povedi ljubu Anđeliju,
 biti će mi mlada za jengiju.« 335
 Take knjige stara raskitila
 i kićene svate sakupila.
 Danci prođu, a nedilja dođe,
 sva se sila oko Nike zbila,
 svatim dosta i jela i pila, 340
 dobrim konjnim i žita i sina.
 Tute jednu noću prinočiše
 pa sutra dan rano uraniše,
 zavikaše mladi čaušovi:
 »Na noge se, kićeni svatovi, 345
 tko je pišac, pripinji opanke,
 tko je konjik, priteži kolane,
 tuđa zemlja kalauza nema,
 tuđi ljudi ne znamo jim ćudi,
 dugi puti, a kršljivi klanci, 350
 pod nami su naši konji vranici.«
 Odtole se svati podigoše,
 dobre konje svoje posidoše.

Kad su došli Zadru bielomu, 355
 lipo jih je bane pričakao
 i divojku mladu poklonio.
 Tut su jednu noću prinoćili
 i sutra dan rano uranili.
 Digoše se dvoru bielomu,
 al' jih prati bane Zadranine, 360
 s tri stotine svojizih delija.
 To Rizmanu vrlo mučno bilo,
 do Nikole konja dogonio
 i Nikoli tiho govorio:
 »Vračaj punca dvoru bielomu, 365
 rugat će se nami Udbinjani,
 još i oni mladi Cetinjani,
 da mi nismo smili kući doći
 bez junaka bana Zadranina
 i delija njegovih vojnika.« 370
 Muči Niko, ne govori ništa.
 Drugu mu je botu govorio:
 »Vračaj punca dvoru bielomu.«
 Muči Niko, ne govori ništa.
 Treću mu je botu govorio: 375
 »Vračaj punca dvoru bielomu.«
 Al' se Niki s manjim ne mogaše
 i banu je tiho govorio:
 »Prijatelju, bane Zadranine,
 ti se vraćaj k dvoru bielomu, 380
 rugat će se nami Udbinjani,
 još i mladi Cetinjani,
 da mi nismo smili kući doći
 bez delija, tvojizih vojnika.«
 Tad se vraća bane Zadranine, 385
 on se vraća k Zadru bielomu
 s delijam, svojizim vojnicim.
 Tad besidi Rizman o Cetine:
 »Pobratime, sirota Nikola,
 ajdemo mi konja rasidnuti, 390
 našim konjim zobcu ustaknuti,
 pojest libca i napit se vinca.«
 Al' besidi sirota Nikola:

»Muč Turčine, ne budali bolan, 395
 gdi se ovdi konji rasidaju,
 gdi l' se pije vino i rakija!
 Kad dođemo pod Udbinu ravnu,
 pod Udbinu, na rosnu poljanu,
 ondi ćemo konje rasidnuti,
 našim konjim zobcu ustaknuti, 400
 pojist libca i napit se vinca.«
 Kad su došli pod Udbinu ravnu,
 pod Udbinu, na rosnu poljanu,
 ondi oni konja rasidnuše,
 dobrim konjim zobcu ustakoše. 405
 Kad jim vino udari u tilo,
 a rakija eglen zametnula,
 tad govori Rizman od Cetine:
 »Pobratime, sirota Nikola,
 ajdemo se malo nikšanati, 410
 sastaviti nikšan na jelici.«
 Dobavlja se sjajne dževerdana,
 ne sastavlja nikšan na jelici,
 već na onom Luki barjaktaru.
 Pogodi ga u čelo junačko, 415
 mrtav Luka crnoj zemlji pade.
 Tad zaplaka sirota Nikola:
 »Jer mi ubi najboljeg junaka!«
 Tad se skače Tale od Oroša,
 veže Niki naopako ruke 420
 i sveza ga za jelu zelenu:
 »Pišči tute, kaursko kopile.«
 Kriče vila s Prologa planine
 ter dozivlje u Kunar planinu
 ter dozivlje Paun harambašu: 425
 »Zlo ga sio Paun harambaša,
 zlo ga sio i vino popio,
 poginu ti bratac Nikolica!«
 Muči Paun, negovori ništa.
 Opet mu je vila besidila: 430
 »Zlo ti vino, a gore ti bilo,
 poginu ti bratac Nikolica!«
 Al' besidi Paun harambaša:

»Bila vilo, grlo te bolilo, 435
 gdi ja imam brata Nikolicu,
 gdi li mi je bratac poginuo!«
 Ali mu je vila besidila:
 »Posli se je tebe porodio.
 Danas se je on junak ženio, 440
 od onoga Zadranino bana,
 zdravo jesu došli do Udbine,
 ondi su ga Turci savezali,
 ondi će ti danas poginuti.«
 Kad to čuje Paun harambaša,
 na družinu oči naoblači. 445
 Tad se skače trideset hajduka,
 ko trideset baš gorskih vukova.
 Kad su došli pod Udbinu ravnu,
 pod Udbinu rosnu poljanu,
 tut su Niki ruke oprostili 450
 i britku mu ćordu poklonili.
 Tad ujedno udriše na Turke,
 siku Turke na obedvi ruke,
 nesta trave, pokriše je glave. 455
 Crna se je krvca zamutila
 i junacim pokriva opanke,
 stiskla magla od zemlje do neba.
 Kune maglu kićena divojka:
 »Daj mi, Bože, od Drine vedrine,
 jugovine s ravne planine, 460
 vijarina s vrh Bijarina,
 nek istira maglu iz dolina,
 da se vraćam Zadru bielomu!«
 Tad je pozna Paun harambaša,
 ruke širi, u lice se ljube. 465
 Kad to vidi Paun harambaša,
 od svog društva svate namistio,
 za prvinca starinu Novaka,
 starog svata Gavran kapetana,
 a za kuma lagan Marijana, 470
 za divera Paun harambaša,
 i odoše do ravnog Kotara.
 Pir činiše jedan misec dana,

da je meni ja bi i godinu!
Brzo se je neva obiknula, 475
lip s Nikolom porod porodila,
prve ćeri, poslidnje sinove,
nek neviste ne zatiču zava,
nek je u kući što manje kavge.
Davno bilo sad se spominjalo, 480
a mi, braćo, zdravo i veselo!

OPET ŽENIDBA SIROTE NIKOLE

(Ivan Pranjić – Bisko)

Kad se ženi sirotac Nikola,
 pa se s starom razgovara majkom:
 »Odkle bi se oženio, majko?«
 Al' mu 'vako majka odgovara:

»Ako š mene poslušati, sinko, 5
 eno t' ćerca od Janjeka bana!
 Koliko je u godini dana,
 oniko je prosi prosioca,
 devet kralja od devet zemalja, 10
 a šesdeset mladih kolunela,
 trgovaca ni broja se ne zna.
 Kod kule je kamena avlija,
 oko avlije je, dite moje,
 gvozden šiljak, jedan do drugoga,

na svakomu glava od junaka, 15
 još za jednu misto ostavljeno,
 ali više baš avlijskih vrata,
 bojat se je da te on pogubi.«
 za to Niko haje i ne haje

pa mi se je lipo opremio 20
 ter on ide do Janjeka grada.
 Kad je bio nasri polja ravna,
 opazi ga kićena divojka
 pa dozivlje ostarilu majku

ter je majki mlado besidila: 25
 »Oj, ti bora, ostarila majko,
 junak jaši priko polja ravna,
 ako bude momak ne oženjen,
 ako me za nj' babo dati neće,
 zaklat ću se, vira ti je moja!« 30
 Ona viče do dvi svoje sluge,
 ovako je njima besidila:
 »Skoč'te do dvi moje virne sluge,

nos'te meni vidro okovano!« 35
 Sluge su se na noge skočile,
 dvi joj nose vidro okovano,
 devet sluga nosi njene skute,
 skute nose da se ne izrose.
 Ter dolazi k onoj vodi hladnoj,
 u ta doba sirotac Nikola, 40
 Božju joj je pomoć nazivao:
 »Napoj konja, gizdava divojko!«
 Lipo mu je konja napojila
 i baci mu vezenu maramu,
 al' Nikola ponosita glava 45
 pa se ne hti curi mukajetit.
 Al' mu opet ona odgovara:
 »Bora tebi, neznana delijo,
 ako jesi momak neoženjen,
 vazda su ti otvorene vrata.« 50
 On joj s' opet ne hti mukajetit,
 opazi ga od Janjeka bane
 pa on ide pod bielu kulu
 ter on ide k sirotcu Nikoli.
 A kad ga je Niko ugledao, 55
 side Niko na studenu stinu.
 Golom sabljom bane k njemu ide
 pa ga pita od koga je grada.
 Sve mu dite po istini kaže,
 da ga šalje ostarila majka, 60
 da on ide k njemu na nauke,
 da ga uči jedan misec dana.
 Kad to vidi bane od Janjeka,
 na stranu je razbacio ruke
 pa ga ljubi u oba obraza 65
 pa ga uči jedan misec dana.
 Al' mu 'vako odgovara Niko:
 »Čuo jesam, od Janjeka bane,
 a da imaš lipotu divojku,
 da je vidim, dragi pobratime.« 70
 Al' se bane ino ne more,
 a kad Niko curu sagledao
 odmah mu se ona obetala.

Lipu su mi svadbu utvrdili, 75
 ova svadba do nedilju dana.
 Dođe Niko svate sakupiti,
 od babe mu bila knjiga dođe:
 »Ako nemaš rođenoga brata
 što će biti curi za divera,
 ma ti vodi bratučeda svoga, 80
 ako nemaš bratučeda svoga,
 tada zovi ti rođaka svoga.«
 Kad Nikola knjigu proučio,
 pa on zove baš rođaka svoga,
 rođaka Omića Nikolicu. 85
 Knjigu primi Omić Nikolica,
 kad on knjigu bio proučio,
 golu ćordu hita u nebesa,
 po od veselja on besidio:
 »Hvala Bogu i Bogorodici 90
 i ovom danu današnjemu,
 evo ima sedam godin dana
 da sam za njom ašik učinio,
 nigdar mi se obetala nije.
 Već, moj babo, sve moje uzdanje, 95
 skupi svate što se više može,
 kad se odonud mi povratimo,
 ter ti udri iz tanke busije.«
 Tada sidi sirotac Nikola,
 a sa staricom baš svojom majkom, 100
 pa on majci tiho besidio:
 »Jadna ti si mene porodila,
 kad mi nisi brata porodila!«
 Majka stara Niki odgovara:
 »Ne kuni me, moje dite drago, 105
 bila sam ti brata porodila
 po imenu Paun harambašu,
 otiša je sinko u hajduke,
 evo ima trideset godina.«
 Tada Niko svate sakupio 110
 pa odoše do Janjeka grada.
 Lipo jih je pričekao babo,
 junacim daje jila i pila,

dobrim konjim i ječma i sina, 115
 povedoše kićenu divojku,
 lipo s njima upravio bane,
 dade njima hiljadu vojaka,
 među njima od Janjeka bane.
 Kad to vidi Omić Nikolica, 120
 dobra konja svoga razigrao,
 do rođaka svoga doigrao
 pa je njemu Niko besidio:
 »O, rođače, tvrda ti je vira,
 povrati ti svoga tasta bana 125
 i njegove hrabrene vojake,
 svak će reći da smo plašivice,
 rugat će se i malena dica.«
 Kad to čuje sirotac Nikola,
 do svog tasto bana doigrao 130
 pa povrati njega i vojake.
 Kad su bili u goricu crnu,
 al' besidi Omić Nikolica:
 »Ajmo se mi ovdi nikšanovat,
 tko će koga bolje pogoditi.« 135
 Sirotac mu 'vako odgovara:
 »Ne budali, Omić Nikolica,
 što je tebe priuzelo vino.«
 U ta doba udri mu busija
 pa isiče njegove svatove, 140
 a sirotca uhvatio živa
 pa ga viša za jelu zelenu,
 a odvede kićenu divojku.
 Opet udre iz gore busija,
 baš udriše primorski hajduci. 145
 Sve jim Niko po istini kaže,
 uhvati ga Paun arambaša
 pa ga skide s jele zelene,
 ide i on ujca pohoditi.
 Isiče mu kićene svatove,
 al' uhvati sirotac Nikola, 150
 rođaka je živa uhvatio
 pa ga viša na jelu zelenu.
 Kad ugleda Paun arambaša,

na to se je junak naljutio,
pušku šarku na oko nanese, 155
na prsi mu nikšan sastavio,
na kostim mu košulju prožgao.
Pa odvede kićenu divojku
pa je daje ostariloj majci:
»Evo tebi mlada nevistica!« 160
Sve joj Paun po istini kaže,
nema brata što ne rodi majka,
a on ode opet u hajduke.

HAJDUK GRUJICA I NEVJERNA MU LJUBA

(Marko Banić – Donji Dolac)

Vatrom gori Janjina planina,
 iz nje biži Grujica hajduče,
 a s Jelinom virnom ljubom svojom
 i sa Stipanom malanim sinom.

Kad je bio na sri polja ravna, 5
 sanak ga je bio uhvatio
 ter je ljubovki on besidio:
 »O, Jelino, virna ljubo moja,
 ja bi malo pospavao ovdje,

kad oćutiš niz planinu bata, 10
 onda mene i dozovi mlada.
 Izaći će Dolančija Mujo,
 ovda goni on ceku carevu,
 prida nj' hoću junak išetati

pa ću njemu ceku otimati 15
 i njega ću kušat pogubiti.«
 Ter on spava kano janje malo.
 U ta doba čuje Grujičinka,
 ona čuje niz planinu bata.

Ne hti njega ljuba dozivati, 20
 već mu vadi breške iza pasa,
 obe mu jih uz uši izvrgla,
 al' se Grujo probudit ne može
 pak mu veže naopako ruke.

Pa dođe pred Dolančiju Muju: 25
 »Ako š mene ti vinčat za sebe,
 izdat ću ti Grujicu hajduka!«
 Od otle jedna ženetino,
 gdi ćeš meni ti Gruju izdati,

ne bi Gruju vile uhvatile, 30
 kam(ol') ću ga baš ja uhvatiti.«
 »Ja sam«, veli, »njega uhvatila
 i ruke sam njemu savezala,

evo tebi njegovo oružje
 i evo ga u šakšiji polja.« 35
 Kad se Mujo njemu primakao,
 bolje njega konopim uteže,
 tuče njega čizmam i mamuzam:
 »Na noge se, Grujica hajduče!«
 Nejak Stipe ćaku dozivao, 40
 majka ga uz obraz udarala,
 iz obraza m' dva zuba istrala:
 »Zašto zoveš Grujicu hajduka?«
 Jedva Gruju oni probudiše,
 tada skupo odtole odoše, 45
 i u mehanu ravnu dođoše,
 u mehani krčmarica Mara.
 Kad je Gruju Mara ugledala,
 ona vodni vino i rakiju,
 prida nje je išetala bila, 50
 konje vodi u odaje donje,
 Dolančiju na tavane gornje.
 Nože vadi malenomu Stipi
 da on njima driši svoga babu,
 da mu riže na ruci konope. 55
 Ona odi na tavane gornje
 davat njima vino i rakiju,
 dotle Stipe konope rizaše,
 al' je babi krvcu otvorio.
 Udri njemu krvca baš iz ruku, 60
 ciknu dite kano guja ljuta.
 Otac njemu tiho besidio:
 »Ne plači, ti, drago dite moje,
 krvca ne teče iz mojih ruku,
 već teče iz konopa turskoga.« 65
 Do pola je Stipe pririzao,
 a od pola babo pr'trgao.
 Gruje ode na gornje tavane
 ter odsica Dolančiji glavu
 ter i Jelini baš svojoj ljubi 70
 pa jih siče sabljom na komade
 pa jih baca u jelove grane,
 nek se viju orli i gavrani

ter pokupi svu njegovu ceku.
Pa se vrati na gornje tavane,
sebe napoji i dite svoje.
Ter on ode glasno pivajući,
on ode kroz goricu zelenu,
a sa svojim malim sinom Stipom.

75